

... ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafés en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandch belang“.

Opgericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . . HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
ONLICHTINGDIENST . . . . . TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN
IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN EN KINDER KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING NAAR MAAT

INHOUD: Hernieuwde Oproep. — Indië in de Bioscoop. — P. E. B. — Negende Indologische Leergang. — Ingezonden Stukken. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen. — Mutaties van 23 Febr. tot 2 Maart 1921.

Indië in de Bioscoop.

De Afdeeling Den Haag der Vereeniging „Oost en West“ gaf Vrijdag 25 Februari j.l. de bekend gemaakte Indischen film-avond in de Familie-Bioscoop in de Prinsestraat.
Aangekondigd als eene „belangrijke“ voorstelling is inderdaad gebleken dat hiermede niet teveel gezegd werd. Stond niet reeds de kennisne-

ATTENTIE! In het belang eener goede Administratie worden Heeren Penningmeesters (Secretarissen-Penningmeesters) der Afdelingen van de Vereeniging „Oost en West“, beëld verzocht hunne aandacht voortdurend te willen blijven schenken aan de op een der achterbladzijden van dit blad, steeds voorkomende opgave van Mutatiën (zie circ. v. 22 Jan.)

ming van de elf nummers van het gevarieerde programma daarvoor borg? De heer W. J. Giel, Gep. Kolonel v.h. Indische leger leidde de voorstelling welke voor eene „tjokvolle“ zaal plaats vond, in, met de mededeeling van eenige algemeene, maar daarom niet minder wetenswaardige, gegevens op verschillend gebied van de Nederlandsche Koloniën in hunne nationale en internationale betekenis.

Waarna de vertooning der films een aanvang nam. Zoals te verwachten was, wyl bekend, toonde zich de heer Giel, bij de uitlegging, wederom te zijn een vertrouwd mentor die, ofschoon gebonden aan beperking, niettemin de kern van het onderwerp op even leerzame en onderhoudende

Model Voorjaar 1921

Hoeden

Lampe

Den Haag, Spuistraat 8

J. P. KUIJPERS

v/h Coupeur fir. Domhoff

1ste Klas Inrichting voor:
DAMESKLEEDING NAAR MAAT
Specialiteit in Amazone Costumes
BONTMANTELS EN PELTERIJEN

Den Haag - Oude Molstraat 11 - Telefoon H. 9320

Hernieuwde Oproep.

In het Kol. Weekblad van 3 Februari 11., blz. 4, wordt onder het hoofd „Propaganda voor de Koloniën“ de aandacht gevestigd op de aangekondigde uitgave van de firma J. J. Weber te Leipzig van een extra-nummer der Illustrierte Zeitung voor Holland en Koloniën.

Aan deze propaganda, waarvan de betekenis wel niet nader behoeft te worden aangetoond en welke bestemd is voor de 1e Internationale Jaarbeurs, kan worden deelgenomen door een financiële bijdrage, door een artikel met betrekking tot de koloniën of door het afstaan van photo's.

Op drieërlei wijze kan aan het groote plan worden medegewerkt; moge dan deze hernieuwde oproep niet te vergeefs zijn, maar tengevolge hebben, dat de inzendingen het Secretariaat van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag, spoedig bereiken.

AUG. SAVELKOUL - AMSTERDAM

SINGEL, HOEK HEILIGENWEG 20

Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng

HEERENKLEEDING NAAR MAAT

Indische Uitrustingen

Vraagt geillustreerden Catalogus.

OOST

P.M. BROEKMANS AMSTERDAM

KONINGSPLEIN HOEK HEERENGRACHT
LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

STEEDS VOORHANDEN HET FIJNSTE EN ALLERNEUWSTE
VOOR DAMES EN HEERENKLEEDING.
KLEEDING NAAR MAAT BINNEN 2 X 24 UUR GEREED

WEST

ISERIEF & CO.
Magazijn „De Prijslijst”
Veenestraat 16-18 · DEN HAAG · Valeriusstraat 29

Specialiteit
Tricotage
Garen en Band
Kousen

Verzending naar Oost- en West-Indië.

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting „Fortuna”
Mej. v. d. NEUT · Hoefkade 59

Wascht rein, tegen billijken prijs.
Wasschen en Stoomen van gordijnen,
spreien en dekens.

De goederen worden afgehaald te Den Haag, Scheveningen, Rijswijk, Voorburg en Loosduinen.

N.V. WIENER & VAN WITSFN
Gestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM DEN HAAG
35 Schiedamsche Singel 94 Noordeinde

Firma H. RAHR, Utrecht
ACHTER ST. PIETER 4 · TELEFOON 443
OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

H **Hammond School en COPIEERRIJCHTING** **S**
Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
beleefd aan als oudste inrichting op
dit gebied voor de levering van correct
schrijf- en copieerwerk.
Strengste discretie verzekerd.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,
Prinsestraat 35 - Den Haag,
Telefoon No. 3902.

wijze volledig tot haar recht deed komen, met omzeiling van de klippen van dorheid of eentonigheid. Spreker versmaadde niet, waar het pas gaf, een komisch nootje te kraken evenmin als hij naliel hier en daar een practischen wenk ten beste te geven, zoo bij het laatste no. over de „Theecultuur ter Oostkust van Sumatra” over het smakelijk voorbereiden van een kop thee, eene huishoudelijke beleving welke de Engelsche huisvrouw beter verstaat dan haar Hollandsche Zuster. Waar zoveel Holl. Indische dames in de zaal waren, bedoelde spreker natuurlijk Present company expected.

Het talrijk gehoor gaf bij herhaling blijk van zijn waardeering over het gebodene en voorzeker zal menigeen dien avond gedacht hebben aan den perzik die naar meer smaakt.

Met het geven van dezen bioscoop-avond heeft „Oost en West” weer „iets” gedaan, maar dan weer iets dat zeer nuttig was en zeer noodig, gelet op de tijdsomstandigheden.

Nuttig, omdat uiteraard niet alle leden der Haagsche Afdeeling voor wie de avond georganiseerd werd, den Archipel kennen. Is het niet van Java dan van Borneo, Sumatra of Bali hebben zij hun kennis kunnen vermeederen, hunnen blik verruimen. En noodig — maar dit behoeft eigenlijk geen betoog — wijl de indirecte gevolgen ten goede kunnen komen aan dat deel van het Nederlandsche Volk hetwelk door wanbegrip, afkeerig zich houdt van Indië en dientengevolge geen oog heeft voor beide groote nationale belangen, welke, met name het tekort ginds aan Europ. werkkrachten, in deze dagen zooveel stof opwerpen.

Welgeslaagd als deze avond voor de aanwezigen was, moge dan ook genoemd kunnen worden de door de leden der Haagsche Afdeeling in te stellen poging om vele afwezigen die lid van „Oost en West” behoorden te zijn maar het nochtans niet zijn, te bewegen alsnog tot het lidmaatschap der Vereeniging toe te treden. Die wensch ga in vervulling opdat het bestuur met den heer Giel voldoening erlange voor hunnen arbeid en daardoor de indirecte gevolgen van dezen avond zich zullen doen gevoelen ten bate van velen.

De bescheiden reclame op het doek geprojecteerd in de pauze en aan het einde der voorstelling: „Wordt lid van Oost en West”, worde opgevat als een uitnoodiging voor eene Contra-attentie welke een ieder kan begrijpen. Het doel en streven der Vereeniging Oost en West om den band tuschen Nederland en de Koloniën vasten aan te snoeren heeft uw aller instemming, welnu, maakt dan propaganda voor de goede zaak. Werft leden aan, ook met behulp van dit blad. Immers, het Koloniaal belang is een Algemeen Nederlandsch belang.

v. d. B.

P. E. B.

P. E. B., zoo is de titel van het orgaan, dat sedert 9 Juni 1920 wekelijks verschijnt als dat van den Nederlandsch-Indischen *Politieken Economischen Bond*, onder eene commissie van Redactie, bestaande uit de heeren J. E. Bijlo, J. M. L. de Konigh en A. E. Reynst. Einde 1918, begin 1919 vereenigden zich in dien Bond velen, die maatregelen wenschten genomen te zien tegen dreigende revolutie-invloud. De Bond beoogde, eene sterke organisatie te vormen, waarin zouden opgenomen worden allen, van welken landaard en van welken godsdienst ook, die Indië bewaard willen zien van de onheilen van revolutionnaire woelingen. Dus, meende men, zal de Bond, die immers front wil maken tegen invloeden, welke rust en orde bedreigen, werken in negatieve zin, maar dan, zegt de heer Engelenberg, oud-Resident van Banka, stichter en voorzitter van den Bond, in zijne Inlei-

BATIK VERVEN

Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen,
ATELIER VOOR ONDERRICHT.
OPGERICHT 1887.

FIRMA TENZER,
Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.
KUNST-SCHILDERSARTIKELEN.
Voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz.

ding, ziet men voorbij, dat de groote beteekenis van den Bond juist is gelegen in zijn opbouwende arbeid. „In het wegnemen van misstanden is het radicale bestrijdingsmiddel te vinden”. „In den strijd tegen socialisme en communisme hoeden wij ons voor overdrijving, zegt hij verder. Wij kunnen meevoelen met hen, die meenen dat de strijd tegen socialistische aanvallen er een is, waaraan men zou willen wenschen verslagen te worden, dien zin n.l. dat men wenschen moet te kunnen gelooven aan de nuttigheid en uitvoerbaarheid van hetgeen van die zijde wordt voorgesteld. In theorie wil het socialisme ten slotte niet anders dan hetgeen de godsdienst beoogt. Het streeft, evenals het Christendom, naar de vestiging van het rijk van Vrede en Recht, doch richt zich daarbij te uitsluitend op de materiële belangen van den menschen als enkeling..... Practisch werkt het op den enkeling door dezen te wijzen op wat hij niet bezit, en op wat hij dient te hebben omdat hij daar recht op heeft”. Tegenover den klassenstrijd der socialistischen, gezaaid in eenen bodem, die als deszeifs vulaan bij eene uitbarsting slechts vuil, modder en lava uitbraakt, en, wijd alom, dood, armoede, vernietiging van productie brengt, stelt de Bond zijne denkbeelden van samenwerking van arbeid, intellect en kapitaal. Alle punten, welke strekking hebben op de welvaart van Indië; de staatkunde, de economie, de veiligheid, het leven in de dessa-, de nijverheids- en landbouwondernemingen, vanden in het orgaan hun woordvoerders onder Europeanen en Inlanders.

Het is bekend, dat de P. E. B.-bond bij de jongste volkstaatsverkiezingen succes heeft behaald. Ook zijn voorzitter, de heer Engelenberg, werd gekozen. Blijkens het voorlaatste nummer, dat van 12 Jan. 1921, had iemand de vraag gesteld: of het wel verstandig was, den heer E., voorzitter P. E. B. af te vaardigen? „De P. E. B., dus schreef hij, is een kindje, dat pas heeft leeren loopen en leiding dringend noodig heeft. Die heer is gebleken een goed leider te zijn. Een „goede” bondsleider is heel moeilijk, een volkstaatslid heel makkelijk te krijgen. Zouden de belangen van den Bond er niet veel meer door gebaat zijn, indien de heer E. bleef leiden, steeds, onafgebroken, inplaats van zijn krachten te versnipperen met het vaak zoo vermoeiend en onvruchtbaar gedoe in den Volksraad? Of is de P. E. B. reeds op zoo'n hoogte gekomen, dat hij geen leiding meer behoeft? M.i. denken men den Bond te beschermeh als een heil aanbrengend legerij, waarvan de heer E. de commandant is. Waar deze gevaar ziet, gaat hij niet zelf kloppen, maar stuurt zijn vechtjassen, in dit geval dus de door den P. E. B. in den Volksraad te brengen kandidaten, vooruit”.

Daarop is door het Hoofdbestuur het volgende geantwoord:

„Het is lastig voor onzen voorzitter om bij zijn arbeid in het belang der organisatie van den P. E. B. nog het Lidmaatschap van den Volksraad te behartigen. Immers, de P. E. B. is er nog lang niet. Onze partij moet zich nog in alle geleedingen vormen; ze verkeert inderdaad nog in de kinderyaren, is trouwens nauwelijks twee jaar oud.

Aanvankelijk weigerde de heer E. in het belang van de partijorganisatie de candidatuur aan te nemen. Men bleef er echter op aandringen, omdat men meende, dat zijne werkzaamheid in den Volksraad aan de partijvorming ten goede zal komen. Vormt zich eene P. E. B.-fractie in den Volksraad, dan hoopt men, dat deze duidelijk zal te kennen geven wat de P. E. B. wenscht, dan verwacht men, dat deze Bond als partij-groepering met een behoorlijk omlijnd programma zijne werkzaamheid in den Volksraad zal afbakenen. Daarvoor is het gewenscht, dat de voorzitter ook in den Volksraad aanwezig zij.

Zoo stelde hij zich tenslotte beschikbaar, ook voor dezen arbeid; er zal naar middelen moeten wor-

PERRY & CO.
AMSTERDAM · ARNHEM · 's-GRAVENHAGE
UTRECHT · GRONINGEN

HUTKOFFERS

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL. 4782. DEN HAAG.

den omgezien om den voorzitter bij te staan in zijn organisatiearbeid buiten den Volksraad!

— Dezelfde vrager, lid P. E. B., had het bij de ontvangst van de lijst van kandidaten voor den Volksraad getroffen, dat daarop vrijwel alle taken van Ind. bedrijf vertegenwoordigd waren, enkele zelfs dubbel b.v. onderwijs doch niet die welke men zoo heel mooi noemt *de kurk waarop Ind. drijft*, n.l. de culturen. Voor zoover hem bekend werden de belangen der planters tot nu toe nog nooit in den Volksraad behartigd. En waar de P. E. B. onder zijne leden zooveel planters telt, is het toch niet meer dan billijk, dat uit hun midden iemand gekozen wordt, die als no. 1 op het kandidatenlijstje komt te staan. Daarop antwoordt het Hoofdbestuur: „Het is zaak, dat een of meer planters zetel innemen in den Volksraad. Wij leden er moeite voor, doch de aangezochte planters weigerden. Onze kandidatenlijsten werden samengesteld uit aanbevelingen van de verschillende afdelingen van den P. E. B. Noch die afdelingen noch het Hoofdbestuur slaagde er in een planter-candidaat te winnen. Nu bestaat er nog een middel om planters in den Volksraad te krijgen. Laten alle Landheervereenigingen zich tot de kieging wend met een voordracht, waarin eenige planters worden aanbevolen. Men vrage dan om uit hen vertegenwoordigers in den Volksraad te benoemen. Wij willen natuurlijk de landbouwverenigingen gaarne daarin steunen en verzoeken allen, die in deze zaak belang stellen, om ons de namen te noemen der gewenschte vertegenwoordigers. Ons werd er reeds een genoemd, de heer A. E. Reyerst, lid van het Hoofdbestuur, onder-voorzitter van de Soekaboemische”

Het laatste nummer, dat uit Indië ontvangen is, is van 19 Januari 1921, en bevat de volgende rubrieken: Malariabestrijding, het vervolg eener lezing van den heer Den Hollander over het Indo-Europeesche Kind in het Indische Onderwijsstelsel; Tegenspraak van het beweren, als zou de Vrijzinnige bond bij de verkiezingen voor den gemeenteraad te Batavia de politieke anti-Kerkelijke gezindheid van de a.s. gemeenteraadsleden op den voorgrond hebben gesteld; Leekepraatjes van iemand, die met zijn domme verstand graag uitmunt wil hebben waarheen gestuurd wordt, naar een bestuursvorming à la de Graaff, thans gesteund door den resident van Soerabaya, den heer Schipper, of naar die voor de hervormingscommissie; Pampoeradoek uit den Planterhoek, waarin met instemming wordt voortgebouwd op een uiting van den redacteur van de Reclame; Max Marcel, dat als het beleid van de leiders verkeerd is, men die de deur moet uittrappen, en voorts, R. M. Noto Soeroto wordt aangevalen over zijn door dankbaarheid geleid huldigungs-artikel, gewijd aan Prof. Dr. G. A. J. Hazen in het tijdschrift: Ned-Indië Oud en Nieuw. Zeer zeker verdient Dr. Hazen hoogen lof als kenner van Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, maar meent men, N. S. heeft vergeten te wijzen op het partij-dige en op het op valsche verklaringen berustende in Hazen's Garoet-rapport. Dan bespreekt de letterkundige overzichts-schrijver Gustaaf Hermans, het werk van Mevrouw Laman Trip geb. De Beauvoir, *Vondel, Kunst en Karakter*, en eindelijk het nummer met een vervolg der vertaling uit *Les archives de la grande guerre*. Hoe wij de October-revolutie hebben gemaakt en het verdrag van Brest-Litovsk door L. Trotzky; De Revolutionair-socialisten en de Menheviks; Ons terugtrekken uit het Voor-Parlement; De stem van het front.

gische leergang ingericht ten dienste van hen, die eenige kennis wenschen op te doen omtrent Nederlandsch-Indië in verband met een toekomstigen werkkring daar te lande of in verband met den wensch om te worden ingeleid in enkele vakken van wetenschap, welke op Nederlandsch-Indië betrekking hebben.

Het is een verblijdend verschijnsel, dat de instelling van den leergang groote instemming heeft gevonden bij vele besturen der voornaamste handels- en cultuurondernemingen, die van de gezindheid hebben doen blijken om, voor een werkkring in Indië bestemde jongelieden, den Indologische leergang te doen volgen. Van de zijde der genoemde ondernemingen is het een groot voordeel genoemd, dat een jongmensch, in Nederland voor zijn Indischen werkkring voorbereid, naar Nederlandsch-Indië vertrekt, zoodat hij daar, eenigszins met land en volk vertrouwd, aankomt en later gemakkelijk op den verkregen grondslag kan voortbouwen. De voor het volgen van den driemaandelijkschen leergang bestede tijd en de financiële steun, die sommige jongelieden daarvoor wellicht noodig zullen hebben, zouden in Indië ruimschoots rentegevend blijken te zijn, omdat een grondslag zou zijn gelegd voor een goede aanraking met Inlanders en Vreemde Oosterlingen.

Zij beseffen verder, dat de Indische bestuursambtenaren, wier medewerking met de Europeesche ondernemers zoo nuttig is voor de ontwikkeling van Indië's hulpbronnen, terecht kunnen verwachten, dat die ondernemers voortaan zullen laten uitkomen behoorlijk voorbereide jongelieden, zoodat misverstanden en botsingen met hun vaak treurige gevolgen zooveel mogelijk worden voorkomen.

Aan het einde van elken leergang wordt aan de daarvoor in aanmerking komende leerlingen door den hoogleeraar-directeur der Afdeling Volkenkunde een getuigschrift uitgereikt, ten bewijze dat zij den leergang met voldoende of wel met goeden of zeer goeden uitslag hebben gevolgd.

Het onderwijs omvat de navolgende leervakken, waarin dus per driemaandelijkschen leergang ongeveer 26 voordrachten per leervak worden gegeven:

1. Inleiding tot de Volkenkunde van den Indischen Archipel door Prof. J. C. van Eerde, directeur van de Afdeling Volkenkunde van het Koloniaal Instituut, en Prof. Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan, anthropoloog bij die Afdeling.
2. Inleiding tot de Aardrijkskunde van Nederlandsch-Indië, vooral met het oog op den grooten landbouw, het mijnwezen, den handel en verkeer, door C. Lekkerkerker, archivaris van het Bali-Instituut.
3. Eenige kennis van het Maleisch, door M. Joustra, archivaris van het Bataksch-Instituut.
4. Eenige kennis van koloniaal-maatschappelijke toestanden door G. Gonggrijp, economist bij de Afdeling Volkenkunde van het Koloniaal Instituut en lector aan de Nederlandsche Handelshoogeschool te Rotterdam.
5. Inleiding tot de Staatsinstellingen van Nederlandsch-Indië, vooral met het oog op de agrarische en de arbeidswetgeving, door Mr. H. J. Bool, secretaris van het Tabaks Bureau.

Bovendien worden per driemaandelijkschen leergang voordrachten gehouden over elk der volgende onderwerpen:

- a. Tropische gezondheidsleer: overzicht der tropische volksziekten; persoonlijke gezondheidsleer voor den Europeaan in de tropen; sanitaire organisatie, in het bijzonder op landbouwonderne-

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL

Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumenië; eertijds van H. M. Koningin Sophia.

OPGERICHT 2 AUG. 1853. 118
Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam. UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN LUIERMANNEN.

Ik zing de lof der

Monarch

Schrijfmachine

HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & CO.
AMSTERDAM-ROTTERDAM
DEN HAAG.

N.V. MEUBELFABRIEK V/H LE COINTRE & CO.

*Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten*

Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG
De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Negende Indologische Leergang.

14 Maart—11 Juni 1921.
Door het Koloniaal Instituut is, overeenkomstig het in zijne statuten omschreven-doel, een Indolo-

Het beste Engelsche Rijwiel
Het beste Hollandsche Rijwiel

de Rutge-Whitwor'h de Hima

Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
Telefoon H. 7356 174 Telefoon H. 8742

KON. ERK. PITMANSCHOOL

Staatsblad 37.
DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM
Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting. 172
KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.
Directeur-Gen. T. v. D. VEEN.

Leebaboe's en Jongens
beschikbaar.
bevragen in „PERSINGGAHAN”
Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw,
Piet Heinplein, Tel. 1587
Bijkantoor: DEN HELDER,
Hoofdgracht 37, Tel. 83.

I. E. V. om in eigen kring propaganda te maken voor de studie van onderwijzer, schrijft een lezer uit Solo aan de *Loc.*, dat er bij den Indo wel degelijk animo voor dit ambt bestaat.

Van zijn klasseggenooten, herinnert hij zich, werden er niet minder dan zeven onderwijzer. Twee hunner bezochten een kweekschool in Nederland; de anderen kwamen er door privaattles bij een schoolhoofd. Van twee inspecteurs van het Indische onderwijs is het hem bekend, dat zij „Indische jongens” zijn.

Dat er niet méér Indo-Europeanen werkzaam zijn bij het onderwijs, schrijft hij toe aan het ontbreken van de gelegenheid.

Daarop wezen wij ook, zeg de *Loc.* Zoowel het bezoek van een kweekschool in Nederland als het nemen van goede privaattles open slechts voor meer gegoeden den weg. Alleen de kweekschool open de gelegenheid aan een elk, die roeping voor het onderwijs gevoelt.

„Indien de gelegenheid er is — schrijft deze lezer vol vertrouwen — zullen er wel degelijk genoeg Indische jongelieden te vinden zijn, die zich voor onderwijzer zullen bekwamen om het tekort te dekken.”

De Hoogoven Mij.

Na vele voorafgaande moeilijkheden, aldus het *N. v. d. D.*, is de Hoogoven van de Eerste Nederlandsch-Indische Hoogoven-Mij. te Tandjong Karang sedert October in geregeld bedrijf gekomen.

De Droogdok Maatschappij te Batavia en de „Volharding” te Soerabaya maakten beiden reeds gebruik van het Lampong-ijzer voor het gieten van groote werkstukken. Beiden roemden de uitstekende kwaliteit van het geproduceerde ijzer.

De Indische Universiteit.

De Indische Universiteit zal volgens Dr. De Langen, in 1923 worden geopend. Begonnen zal worden met de medische faculteit, waartoe de Inlandsche artsen-school zal omgevormd worden. Een juridische faculteit en een tandartsenschool zullen spoedig volgen. *Soer. Hbl.*

De Krontjong.

Bij Stam en Weijns te Soerabaya heeft zich een Krontjong-orkest voor talrijke gasten doen hooren.

Voor Soerabaya, zegt het *Soer. Hbl.*, heeft de Krontjong nog de bekoring van het ongewone. Die oud-Portugeesche muziek, voornamelijk bewaard gebleven in Toegoe bij Tandjoeng Priok, heeft iets sleepends; de melodie herinnert aan maan-avonden, welke speciaal door de Indo's te Batavia worden uitgekozen om met Krontjong-muziek langs de straten te wandelen en het liefst langs de spoorbanen.

De Krontjong kent slechts enkele melodeën. Zij verschillen niet veel van elkaar en hebben deze bijzonderheid, dat zij eindeloos zijn; zij worden aangewend ter begeleiding van de pantoens, minneliedjes, waarvan de twee eerste regels alleen dienen om het rijm van de twee laatste regels te vormen. Telkens, wanneer een nieuw couplet wordt gezongen, wordt de melodie herhaald en aangezien het aantal coupletten — zij worden vaak geïmproviseerd — onbegrensd is, wordt de Krontjong door den Indo spottend genoemd: *Lied zonder Eind*; anderen noemen haar ook wel eens: *Tijgermarsch*, vermoedelijk omdat zij eenige overeenkomst meenen te vinden tusschen de bastonen en het gebrul van den tijger.

Krokodillenjacht.

Naar men meldt aan de *Deli Crt.*, is op een nacht door eenige heeren uit Medan een krokodillenjacht georganiseerd te Belawan, met behulp van een motorboot en zoeklicht, in het schijnsel waarvan de monsters onbewegelijk blijven liggen. Er werden tientallen krokodillen gezien, waarvan 12 werden geschoten en 6 bemachtigd. De dieren lieten de bootsoms tot op enkele meters naderen en waren in het heldere licht uitnemend zichtbaar.

Dansinstituut WEIJNE
alléén gevestigd
te ROTTERDAM
Jonker Fransstraat 21
Meest bezochte inrichting voor verlofgangers

THE PH. VAN OMMEREN
CORPORATION OF NEW-YORK
New York, San Francisco (Cal.),
42 Broadway. 64 Pinestreet.
belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.
Nadere inlichtingen worden gaarne
verstrek door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

..... Vereeniging voor .....
Correspondentie-Onderwijs
Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een **uitstekende** gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de **Vereen. voor Corr. Onderwijs**
Technische Cursussen: Ambachts, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.
Handelskursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.
Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)
Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.
Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.
Opleiding akten M.O. Wiskunde (Kl en Kv), Boekhouden (KXII), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m Mx), Werktuigkunde (KII), Zeevaartkunde (I), Schoonschrijven (N).
Honderden Geslaagden.
Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

N.V. Brood- en Beschuitfabriek
„DE OUDE VETTE HEN”
DEN HAAG
bij het Stadhuis
Alle soorten Brood, Beschuit, Banket, enz.
Lunchroom - Tea-Concert
Adverteeren doet verkoopen

ing te betrekken, maar toch heeft het reactionnaire drij- reeds een toenemende vervreemding tusschen Europeanen Inlanders doen ontstaan. De Europeanen, die verkondigt, hij als welwillend heerscher den Inlander een goed hart vraagt, is zich veelal zijn arrogantie niet bewust en de ver beschaaft Inlander bewaart tegenover die grofheid hooghartig stilzwijgen, want hij is te trotsch om zich kwetst te toonen. Aldus brengt gebrek aan waardeering aan sympathie verwijdering en vervreemding. Daar komt bij een toenemend zelfvertrouwen onder de massa der Inlanders, waardoor ook tot uiting komt wat in die kringen is. En het is opvallend, hoe de woordvoerders van het door het honend en kleinerend optreden van vele Europeanen geprikkeld worden. Op hun beurt verbitteren zij weer, door hun schelden en schimpen, de tegenpartij en geven de gelegenheid haar geringschattend oordeel over den Inlander in het algemeen eenigszins te motiveeren. Hoewel het blijkt, dat de Europeanen bij de zich bewust wordende massa van het volk meer gehaat is dan geliefd, heeft de ophitsend bedrijf nog steeds voortgang.”

Samenvattende is de toestand derhalve deze: Gebrek aan sympathie tusschen het gros der Europeanen de meer ontwikkelde Inlanders; besliste antipathie van steeds aangroeiend deel der bevolking, dat zich eenigszins een eigen oordeel begint te vormen, tegen al wat Europeanen is; een groote reactionnaire meerderheid onder de Europeesche bevolking, welke steeds meer op den voorgrond treedt, dat met straffe hand een reeds wankel gezag moet worden hersteld en daarbij als vanzelf sprekend aanneemt, dat de Europeesche element der bevolking bevoorrecht moet worden, als zijnde de natuurlijke steun van het heerschende gezag; ten slotte een groepje communisten en socialisten, dat rechtstreeks of zijdelings den Inlander opvoedt in haat tegen het Nederlandsche gezag, het zgn. kapitalistische gezag van den overweldiger.

Tegen reactionnaire excessen dient zorgvuldig gewaakt, tegen communistisch drijven moet met beleid worden tegengegaan.”

De volgende opmerking van den heer K. is ook meermalen in de Java-Bode tot uiting gekomen: „Door een doeltreffende gezagshandhaving heeft de Regeering te letten op de eischen van den tijd, zooals deze hier en daar naburige koloniën tot uiting komen, want tijdig ingevoerde hervormingen schragen het gezag, terwijl afgedwongen hervormingen het afbreuk doen. Het streven naar een Europeanen-regeering, met als noodzakelijk gevolg het weder ombrengen van Indië in de positie van exploitatie-kolonie, een rechtstreeksche aantasting van het Nederlandsche gezag. De reactie zal daarom steeds de Indische Regeering, hoe men samengesteld, tegenover zich vinden. In afzienbare toekomst is voor die regeering een vrijzinnige politiek de eenige mogelijke. Een vrijzinnige politiek, welke ieder het zijne doet en den drang naar hervorming niet tegengaat, doch bevestigend tegemoet komt.

Deze politiek vindt thans nog bij de meerderheid der Europeanen bestrijding, voor een deel uit eigenbelang, voor een ander deel omdat zij niet begrepen wordt, mede als gevolg van het feit, dat zij niet altijd met de noodige bezonnenheid is vertolkt en verdedigd.”

De heer K. besluit zijn artikel met de woorden: „Wie echter rustig overweegt en zich van het wereldgebeuren een juiste voorstelling tracht te maken, zal ten slotte tot het inzicht moeten komen, dat de Nederlandsche koloniale politiek slechts kan zijn een vrijzinnige politiek. Lange dit inzicht tijdig komen en leiden tot een eensgezinde samenwerking van allen, die een duurzamen band wenschen tusschen de volken van Nederland en Indië.”

Het stemt tot verheugenis, dat deze idee ook in Nederland de overhand krijgt. Wij verwijzen naar het afdeelvingsverslag betreffende de Indische bevoegdheid. Verscheidene leden betreurden immers het heergaan van Graaf van Limburg Stirum, dien de Regeering laat gaan aan den vooravond van groote staatkundige hervormingen, in plaats van hem uit te noodigen om nog enkele jaren zijn gewichtigen post te blijven innemen. De vrees wordt gekoesterd, dat op grond van de door den heer Fock in April 1919 gehouden rede, een beleid zal worden gevolgd, indruischende tegen het beleid van Graaf van Limburg Stirum, hetgeen een ramp voor Indië zou zijn!

Voor een verandering van koers zijn wij niet bevreesd. Er zal nog voldoende gelegenheid bestaan om daar op terug te komen!

De Indo-Europeanen als Onderwijzer.
Naar aanleiding van eene opwekking tot het

ENGELSCH KLEERMAKERIJ
Firma B. SCHOEMAKER
29 WESTEINDE DEN HAAG
Palm Beach Costumes
voor Indië.

deerd met
edoe eningen

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
 EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
 LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
 UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
 135 **KOUDE EN WARME SCHOTELS.** J. H. M. KOETS

„Twed“
 Hollandsch-Indisch Restaurant
 en Tearoom
 Reinkenstraat 76 Tel. H. 2150
 DEN HAAG
 Dagelijks geopend van 12-8
 Hollandsche
 .. en Indische Tafel..

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
 Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm
 water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
 Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne
 Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het
 daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
Kristal - Porselein
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland“
 te Gouda.
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

Indisch Restaurant
Waroong Djawa
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
Uitzending van Diners

Schaken onder inlandsche intellectueelen.
 Ten huize van den Inlandschen rechtskundige
 Raden Hadi te Semarang werd onder leiding van
 den heer Slamet, technisch ambtenaar, onder de in-
 landsche intellectueelen een schaakvereniging op-
 gericht, waaraan de naam werd gegeven van „De
 Witte Koningin“. Al dadelijk hebben zich een der-
 tigtal personen als leden aangemeld. (Loc.)
Geslachtsziekten.
 Als kort bericht van het Hoofdbureau van den
 B. G. D. No. 9 ontving de *Java-Bode* een brochure
 over de geslachtsziekten. Op eenvoudige, korte, dui-
 delijke wijze wordt hier gewezen op dezen vreeselij-
 ken geesel onzer maatschappij. Een verspreiding op
 ruime schaal lijkt het blad zeer gewenscht.

UIT DE INDISCHE PERS.
**Beschouwingen over de bedevaart naar Mekka van onze
 Indische Pelgrims gedurende het jaar 1920.**
 De medewerker van de „Neratja“ schrijft in het
 nummer van 14 October 1920 over dit onderwerp
 het navolgende
 Toen de Hedjaz nog onder Turksch gezag stond,
 was de Nederlandsche Consul te Djeddah de per-
 soon, tot wien de Indische bedevaartgangers zich
 konden richten, zoolang zij in het land van Arabië
 vertoefden. Hadden zij over het een en ander hun
 beklag te doen, dan konden zij bij onzen Consul te-
 recht en werden over het algemeen ook goed ge-
 holpen.
 Destijds was Drogman (tolk) op het consulaat te
 Djeddah de heer Raden Aboe Baer, die evenwel te
 Mekka woonde. Hij was de oom van den tegenwoor-
 digen Regent van Serang (Bantam — Java).
 Wanneer dezen iets onregelmatigs ter oore kwam,
 dan was hij er terstond bij, rapporteerde dit aan den
 Consul te Djeddah en deze gaf van het gebeurde
 kennis aan den Turkschen Gouverneur te Mekka,
 met het gevolg dat de zaken vrij spoedig werden
 afgedaan.

Uit alles bleek, dat deze Drogman veel taet had
 om met de Sjecks en ook andere lieden om te gaan.
 Stierf één onzer bedevaartgangers in Arabië, dan
 werd het rapporteren daarvan aan het Hedjaz-
 bestuur niet verplichtend gesteld.
 De Drogman regelde deze aangelegenheid, het
 passagebiljet werd in ontvangst genomen, alles ge-
 registreerd en de gemachtigde van den overledene
 kon de gelden in ontvangst nemen bij den agent van
 het stoomschip, waarmede de terugreis, in geval van
 leven, zou zijn gemaakt.
 Over het algemeen voldeed deze regeling wel.
 Sedert de Hedjaz tot een afzonderlijk koninkrijk
 is verheven, is ook de toestand voor de Indische
 bedevaartgangers veranderd en wel in minder gun-
 stigen zin, omdat de nieuwe autoriteiten de besaan-
 de gebruiken niet meer eerbiedigen en nieuwe rege-
 lingen hebben voorgeschreven.
 Zoo moeten o.m. de zaken van de in Arabië over-
 leden pelgrims thans worden behandeld door den
 Kadhi van Mekka of een ander geestelijken, met het
 gevolg dat de afwikkeling dier zaken veel langzamer
 dan vroeger en niet zoo goed geschiedt.
 Gedurende het jaar 1920, schrijft de medewerker,
 was Drogman op het Nederlandsch Consulaat te
 Djeddah (doch die te Mekka woonde) de heer Raden
 Mohamad Saleh, een neef van den welbekenden
 heer Tirta Danoedjo, Redacteur van de „Oetoesan
 Hindia“, te Soerabaya.
 Deze heer Mohamad Saleh, ook wel bekend als
 de heer Soeradi, zou eene andere opvatting hebben
 van zijne taak als zijn voorganger. Zoo zou hij bij
 zijn optreden te Mekka, zonder medeweten van het
 Hedjazbestuur, aan de Arabische Sjecks de opdracht
 hebben verstrekt om zich met de Javaansche Hadjis
 niet meer in te laten, op straf van ontslag of ver-
 wijdering uit het land.
 Wenschen de Indische bedevaartgangers den raad

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
 LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
 AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
 Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
 DAGELIJKS RIJSTTAFEL.
 INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
 KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
 Lift. **Centr. Verwarming**

Grand Hotel Restaurant „ALLARD“
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
*Alle Kamers zijn voorzien van Koud-
 en Warmwateraanleg.*
Huis van den 1sten Rang

en de voorlichting van de Sjecks, dan weten deze
 niets en houden zij zich van den domme.
 Een ander voorbeeld is het navolgende:
 In het begin van het jaar 1920 zond de Indische
 Regeering een Indisch geneesheer naar het consu-
 laat te Djeddah, ten einde medische assistentie te
 verleenen aan de Indische pelgrims, doch het
 Hedjazbestuur gaf in het geheim onmiddellijk last
 aan de Sjecks, om de Indische zieken niet naar
 dezen geneesheer te zenden, doch naar het hospita-
 taal, alwaar een Egyptisch geneesheer werkzaam is,
 die echter de taal der Indiërs niet verstaat.
 Het vreemde van het geval is, dat de Arabische
 bevolking wel profiteert van de medische kennis en
 ervaring van den Nederlandschen geneesheer en
 deze worden onthouden aan de lieden, waarvoor de
 geneesheer juist wel bestemd is en dit tengevolge
 van de bemoeienis der Sjecks.

Onwillekeurig rijst, na kennisname van het
 vorenstaande, de vraag, of het niet raadzaam is dit
 ter algemeene kennis te brengen en onze aanstaande
 bedevaartgangers te waarschuwen voor welke moe-
 lijkheden zij zich moeten hoeden.
 Want de praktijk wijst aan, dat zij huiverig zijn
 zich tot het Nederlandsche Consulaat te wenden, uit
 vrees voor de geïnspireerde Sjecks.
 Ook in andere opzichten zijn de moeilijkheden
 in Arabië voor onze bedevaartgangers nog steeds
 niet gering.
 Toen, nog niet zoo lang geleden, de pelgrims een
 reis over zee maakten naar Medinah voor graf-
 bezoek, werden zij halfweg tusschen Jombo en Me-
 dinah gemolesteerd, bij welke gelegenheid 2 lieden
 van Sidoardjo doodelijk door een kogel werden ge-
 troffen en tal van anderen werden gewond. Een der
 leiders was Sjek Hassan Sjabana.
 Bij aankomst te Djeddah trachtte de Nederlan-
 dsche geneesheer bij het consulaat onmiddellijk een
 onderzoek in te stellen naar de gewonden, doch
 zonder resultaat. Geen der Sjecks wist n.l. iets van
 een gewonden hadji en onze hadjis hielden, uit vrees
 voor erger, hun mond.
 Bij de karavanen over land is de toestand niet
 veel beter, want daar worden de pelgrims ook nog
 beroofd van hunne goederen en hebben bepaalde
 mishandelingen plaats.
 De rechten op de kameelen zijn in het jaar 1920
 zeer gestegen.

Alles is voor de pelgrims duurder geworden en de
 gouvernementstarieven wijzigen zich met den dag,
 doch de hadjis betalen maar zonder te klagen, want
 dan zijn hunne besommeringen nog het minst.
 Het douane-onderzoek is voor de bedevaartgan-
 gers bijzonder streng, zelfs voor hunne gebruikte
 kleeding moeten zij betalen, waarbij nog komt dat
 vele goederen verloren gaan.
 Al deze aangelegenheden zijn in handen van den
 Vorst van Arabië. Zijn eerste minister is een der
 grootste Sjecks, die vroeger het toezicht had op de
 pelgrims en die hem rijk hebben gemaakt.
 Waar, volgens dezen medewerker, in Arabië
 groote moeilijkheden aan onze bedevaartgangers in
 den weg worden gelegd, daar past zeer zeker een
 streng onderzoek van Regeeringswege en uitvaardig-
 ging van een bekendmaking aan de Ned.-Indische
 bevolking, voor welke gevaren zij zich heeft te hoeden,
 bijaldien tot de bedevaart wordt besloten.

UIT DE CHINEESCHE PERS.
**Onderwijs voor de Chineesche en Inlandsche vrouwen
 in Ned.-Indië.**
 In de „Perniagaan“ van 29 September 1920
 schrijft S. over dit onderwerp, dat, om de bevolking
 van een land vooruit te brengen, men niet alleen
 onderwijs moet geven aan de jongens doch ook aan
 de meisjes, aangezien van de vrouw zulk een op-
 voedende kracht uitgaat.
 De onderwijzer op de school brengt de schoolken-

LENSVELT NICOLA
 Den Haag Holland
*Beschuit en Roggebrood
 voor export.*

Tel. 4060
 - Haag - **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
 CUISINIERS
 Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Diners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd

Diners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Diners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Diners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
---	--	---

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
 verkrijgbaar voor 24 Diners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar. 220
 Verzoeken bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

nis bij, doch de karaktervorming moet geschieden door de ouders.
 En, aangezien in de praktijk van het leven de man gebonden is aan de dagelijksche besommingen des levens en dikwijls uithuizig moet zijn, zoo komt de karaktervorming van het kind feitelijk neer op de moeder of in het algemeen „de vrouw”.
 Wil de vrouw als zóódanig goed haar plicht vervullen, dan moet zij wel intellectueel ontwikkeld zijn.
 Dit geldt zoowel voor de Chineesche als voor de Inlandsche vrouwen in Ned.-Indië, want met betrekking tot de positie, die de vrouwen in China en in Ned.-Indië innemen, verkeeren beide categorieën vrijwel in dezelfde conditie.
 Het Chineesche meisje, ouder dan 13 jaren bijv., mocht vroeger, evenals de Nederlandsch-Indische gadis, nimmer haar huis verlaten. Beide categorieën hadden, in geval van huwelijk, geen eigen keuze, doch moesten de wenschen hunner ouders volgen.
 Gelukkig is die toestand thans anders en neigen de Chineesche en Inlandsche ouders tegenwoordig meer naar de Europeesche gebruiken.
 Als bewijs kan o.m. ten deze dienen het gemengd onderwijs op de gemengde scholen, terwijl ook op de meisjesscholen, zoowel als op de middelbare scholen, de Hoogere Burgerscholen, de Stovia, Mulo- en Kweekscholen, leerlingen van beide sexen worden aangehouden.
 Zij zien in de Europeesche evolutie een pracht-voorbeeld, vooral waar het geldt de positie, welke de vrouw in Europa heeft weten te veroveren en gaarne willen Chineesche en Inlandsche vrouwen dit voorbeeld volgen.
 Zij merken zeer goed op, dat in Europa de vrouw op gelijken voet met den man wordt behandeld en somtijds meer dan dat.
 In China, zoowel als in Ned.-Indië, blijft men in den bestaanden afstand tusschen beide sexen evenwel nog maar steeds volharden en kan men nog zoo dikwijls getuige zijn van het feit, dat de gehuwde man zijne vrouw behandelt als eene soort slavin.
 Dat de Chineesche en Inlandsche vrouwen het oog blijven richten op de Europeesche beschaving, is rationeel, want zij zien daarin het eenige middel om zich uit den lageren toestand naar boven te werken.
 Wat zou het een mooie toestand zijn, zegt de schrijver, wanneer de Chineesche en Inlandsche vrouwen eens de ranggenooten zouden kunnen zijn van hare Europeesche zusters.
 Daarmede wordt nu juist niet bedoeld, dat zij de gelijkstelling met den man opeischen, doch wel dat ook zij eenmaal vrouwen van naam zouden kunnen zijn als schrijfsters, dichters, enz.
 Natuurlijk zal die wensch wel eenmaal worden vervuld, want dit ligt in den geest van dezen tijd, doch wanneer?
 In Japan is de vrouw in dit opzicht een heel eind verder dan de Chineesche en de Inlandsche vrouw. Een vijftigtal jaren geleden, verschilde de positie van de Japansche vrouw daarvan weinig; terwijl zij thans veel nader staat tot hare Europeesche zuster. Er waren echter toentertijd toch reeds enkele krachtige vrouwelijke individuen, die zich lieten gelden en in de Japansche Maatschappij op den voorgrond traden.
 Zoo zegt Baron Soejematsoe, gewezen Minister van Onderwijs in Japan, o.m. in zijn werk „Japan door Japanners, dat de stelling, welke de vrouw destijds in zijn land innam, zeer veel verschilde met die van alle andere Aziatische landen.
 Reeds 1000 jaren te voren hadden Japansche vrouwen naam gemaakt.
 Vooral Japansche Vorstinnen en prinsessen werden met eere genoemd wegens den aan den dag gelegden moed en van wege het ten toongespreide karakter.
 Verscheiden dier vorstinnen volgden hare mannen in den oorlog of waren schrijfsters en dichte-

ressen van naam, als Moersaki, Seisjonagin en anderen.
 De Japansche vrouwen, die de Chineesche taal machtig waren zijn met name Kameisjokin, Hara Saikin, Jema Saiko en Tsjo Koran.
 Tegenwoordige dichters zijn Rengetsoe, Tsjo, Botoni en anderen.
 Talrijk zijn de voorbeelden, waarbij de Japansche vrouwen blijken gaven van groote vaderlandsliefde en trouw aan de Keizerlijke dynastie.
 Al stonden deze vrouwen, met betrekking tot de vrijheid, welke zij genoten, nog niet op één lijn met de Europeesche vrouwen, toch was de afstand tot deze geringer dan die van de Chineesche of inland-sche vrouwen.
 Deze positie van de Japansche vrouw dankt zij hoofdzakelijk aan het onderwijs.
 De leermeester is in Japan nummer één Gesteund door intellectuele moeders, behoeft het geen verwondering op te wekken, dat Japan de andere landen in Azië zooveel vooruit is.
 Over het Japansche onderwijs en de inrichting daarvan schrijvende, zegt de schrijver o.m.:
 In elke stad in Japan is een fröbelschool, die toegankelijk is voor kinderen tot 9 jaar oud en van beider geslacht.
 Daar wordt gespeeld, gezongen, voorts verhalen gedaan en handwerken geleerd.
 Voor kinderen van 6-jarigen leeftijd is de gewone school de lagere school, waarvan er 2 soorten zijn, n.l. de gewone lagere en de uitgebreide lagere school die overeenkomt met onze Muloschool.
 Op deze uitgebreide school kunnen alleen kinderen boven de 9 jaar worden toegelaten, terwijl de duur van den cursus niet bepaald is aangegeven.
 Van de Muloschool naar de Hoogeschool gaande, scheiden de sexen zich, aangezien er zoowel Hoogeschoolen zijn voor meisjes als voor jongens.
 (Wordt vervolgd).

LITERATUUR-OVERZICHT.

Tweede N.-I. Kongres voor Opvoeding en Onderwijs.
 We kregen inzage van 2 Bundels „Referaten en Stellingen”, uitgegeven ter gelegenheid van het op 21-24 Dec. 1920 te Batavia gehouden tweede Ned.-Indisch Kongres voor Opvoeding en Onderwijs. De inhoud dier publicatiën (er zal nog wel meer verschenen zijn, maar dat is ons niet bekend) bestaat uit de volgende opstellen: **Bundel I. Intellectualisme in het onderwijs**, door Mr. J. M. J. Schepper. — De opleiding tot onderwijzer, door het Hoofdbestuur van het N. I. O. G. — Decentralisatie in de onderwijsvoorziening, door P. Bergmeijer. — De opleiding van inheemsche onderwijskrachten voor scholen met Hollandsch als voertaal, door W. P. D. Corporaal. — **Bundel II. Kinderherstellings- en vacantie-kolonies**, door J. A. M. Augustijn. — Het onderwijs in het Nederlandsch in Indië, door Dr. G. J. Nieuwenhuis. — Taalonderwijs op de middelbare school, door Dr. J. A. Binger.

Marineblad.
 In afl. 1 van den 36en jaarg. is opgenomen het bekroond antwoord op een prijsvraag, getiteld: Weet Nederland, dat, bij eene voortzetting van de tegenwoordige marine-politiek, Nederland en koloniën binnen zeer korten tijd ter zee volkomen weerloos zullen zijn en overgeleverd aan de willekeur van hunne naburen? Welke maatregelen moeten genomen worden om dit te voorkomen? Het bekroonde antwoord is geschreven door den luitenant ter zee 1e kl. P. Post Uiterweer.

Kromoblada.
 De onvermoeide en belangelooze strijder voor verbetering der hygiënische toestanden in Oost-Indië, de heer H. F. Tillema, heeft het derde deel van „Kromoblada”. Over 't vraagstuk van het wonen in Kromo's groote land” het licht doen zien. Evenals de voorafgaande deelen, is ook dit werk rijk geïllustreerd; het bevat een aantal hoofdstukken, welke elk een bepaalde ziekte beschrijven, eindigend met een uitgebreide literaturopgaaft, waaruit schr. zijn stof heeft geput. In het laatste hoofdstuk (het elfde) stelt de hr. Tillema de vraag: Is de bevolking van Indonesië vermeerdert en kon ze in aantal toenemen onder de bestaande omstandigheden? Hij gaat hier echter slechts tot § 1, Inleiding; in het vierde deel komt het vervolg.
 Het werk is niet in den handel; het is gezonden aan Re-

Restaurant VAN DER PIJL
 PLAATS 18 :: LA HAYE
MAISON DE PREMIER ORDRE
 Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant
 „Central”
 In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
 geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
 door het ensemble
WILLY HONSBEEK & S

Indisch Restaurant
 •Laan v. Meerdervoort 68
 DEN HAAG
 Geopend van 12 uur tot 8 uur

HOLLAND HOTEL
 tegenover de Wagenbrug
 Restaurant à la carte en pension
 DEN HAAG

Z. H. B. Bieren
 Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG, BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL, LONDEN, PARIJS

Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren

Restaurant Royal
 'S-GRAVENHAGE
 Lange Voorhout 14 - Telef. 8580

American Hotel - Amsterdam
 Hotel en Café-Restaurant le Rang.
 Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Tel. interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Dans- Instituut
B. STERNFELD
Leerling v. h. Instituut Jacques Dalcroze te Genève
Koningin Emmakade 133 Tel. H. 3348
'S-GRAVENHAGE

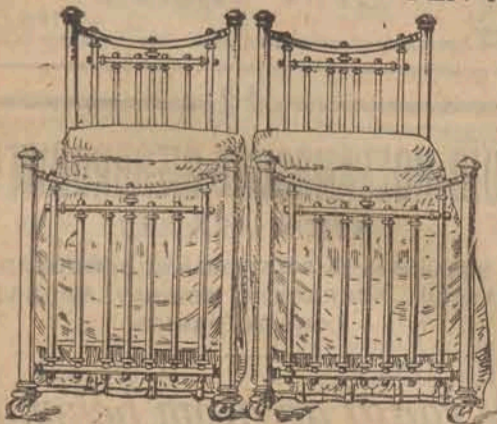

Onderwijs in
Modern Dansen
alsmede in
Klassiek,
Plastiek
en Rhythmische
Gymnastiek.

ZOO JUUST ONTVANGEN:
Parakan Salak Thee,
kwiteit en prijs als vóór den oorlog,
80 cent per pond.
VERRIJGBAAR BIJ
F. C. DE BRUYN
DANCKERTSTRAAT 43. - TELEF. 3361

Techn.-Bur. K. F. HENNEMAN
 Atjehstraat 68-70 DEN HAAG Telefoon H. 245
 Electriciteit - Gas - Water - Centrale Verwarming - Sanitair - Drijfwerken - Machinerijen - Smederij - Instrumentmakerij
 Speciaal ingericht voor Techn. Bakkerij-Installatiën

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinssestraat.
TELEFOON H. 2120 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Grootte keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8¹/₂—12¹/₂ en van 2—7 uur

Restaurant KOLLÖFFEL
 HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolensteeg en Raadhuisstraat.
AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.
PLATS DU JOUR VAN 12—1.30 UUR.
 Diners van 4—8 uur à f 1.40 (omvattende Soep of voorgerecht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Dessert).
 ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f 13.—
Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur.

geering, Volksraad, Staten-Generaal en Pers en op aanvraag verkrijgbaar voor bibliotheken, leeszaal e.d., en verder voor hen, die belang stellen in het lot van den Indonesiër. Aanvragen te richten tot den schrijver, te Groningen.

Tijdschrift voor Economische Geographie.

Prof. Dr. H. Blink geeft in het Febr.-Nr. een economisch-geographisch beeld van Borneo's Westerafdeeling, hoofdzakelijk bewerkt naar het „Verslag eener spoorwegverkenning in Noord-West-Borneo, door J. C. F. van Sandiek en V. J. van Marle.”

In hetzelfde Nr. nog gegevens over vanille als cultuurplant en handelsartikel, ook op Java.

De Katholieke Missiën.

In het Febr.-Nr. een geïllustreerd artikel van Pr. Schwiertek „Dwars door Sumatra”. De schr. kan aardig fantaseeren; misschien zullen er ook onder de lezers van het katholieke zendingsperiodiek zijn, die dit hebben begrepen, maar de anderen hooren we al zeggen: „ze krügen me nooit naar Indië.”

We laten den schr. even aan het woord: „Wij moeten dwars door geweldige oerwouden; reusachtige slangen liggen ineengerold op de breede takken en koesteren zich in de zon. Bij de moerassige oevers van de rivieren liggen neushoorns en zoeken koelte en voedsel. Gelukkig ontmoeten wij geen koningstijger, die hier dikwijls zijn jachtgebied heeft. Verschillende soorten van apen schreeuwen en vechten in de kruinen der boomen. Beren trachten om op de slanke boomen tot een hoogte van omstreeks 100 voet te klimmen en te snoepen in de honingnesten van wilde bijen. Neushoornvogels schreeuwen er heesch tusschen door en de spechten kloppen onophoudelijk met denzelfden hollen toon als in Europa.....”

En nu een stukje volksbeschrijving: „Hoewel de Batakkers ook de gastvrijheid in onbeperkte mate uitoefenen, huldigen zij toch ook het kannibalisme (mensehneten) in zijn afschuwelijksten vorm. Maar ook daarin is alles onderworpen aan de wet. Op de volgende misdaden staat de straf van geslacht en opgegeten te worden: Trouwbrenk, nachtelijke roof, krügsgevangenschap, huwelijken in denzelfden stam, arglistige aanval op een huis, een dorp of op een mensch. Aan deze barbaarsheid zijn reeds twee katholieke en verscheidene protestantsche missionarissen als slachtoffers gevallen. Maar ondanks dat laten wij ons de welverdiende nachtrust niet storen.”

Wij zullen hier maar afscheid nemen van een schrijver over Indië, die, melding makend dat Java en Sumatra eens verbonden moeten zijn geweest, er op laat volgen: „wat ook bevestigd wordt door de geschiedenis. Javanen beweren — en men kan dit niet weerspreken — dat Java en Sumatra eerst in de laatste eeuw voor Christus geboorte uit elkaar zijn gerukt”(1)

Indië. Geïllustreerd weekblad.

Inhoud van afl. 47: Toradja's (vervolg), door N. (met illustratie: Toradjahoofd in nieuwerwetsche kleeding). — Herinneringen aan Kangean (vervolg) (met ill.). — Bivak-leven. VI. De jacht, door M. A. van der Lijke. — De levensgeschiedenis van Tirtodrono (vervolg).

Arglist?

Onder den titel Arglist? Een terugblik op het tusschenbestuur der kolonie Suriname van 25 November 1919 tot 15 Juli 1920, door G. Ph. Zaal, is (bij H. B. Heijde te Paramaribo) een vrij lijvige brochure verschenen. Het geschrift behelst de bijzonderheden eener campagne, welke (tijdens de waarneming van het Gouverneursambt door Mr. L. J. Rietberg), tegen den heer Zaal, districts-secretaris van Beneden-Suriname en Beneden-Para, is gevoerd en met zijn ontslag is geëindigd. Alsmede geschiedkundige aantekeningen betreffende het (onlangs opgeheven) notarisambt te Combé, waarmede schrijver was belast.

De Tropische Natuur.

Uit den inhoud van afl. 11—12, jaarg. 1920: Iets over mimiery (vervolg), door Dr. K. W. Dammerman. — Een en ander over het nest van den badjing (Sciurus notatus Bodd), door J. C. van der Meer Mohr. — De voeldraden van sepat en goerami, door H. C. Deliman. — Een vruchtdragende waringin en zijn gasten, door Ch. C. — Indische duinplanten (vervolg), door C. A. Backer. — Korte mededeelingen.

Een nuttig werkje.

Als uitgave van het Koloniaal Instituut verscheen: Indië's jongste kracht. Eenige der nieuwere gegevens omtrent de koloniale huishouding. Samengelezen door C. Lekkerkerker, docent aan de Indologische leergangen van het Koloniaal Instituut.

We kunnen dit werkje aanbevelen aan hen, die zich in breede trekken een denkbeeld willen vormen van de economische vlucht van Ned.-Indië in de laatste jaren, haar omvang, richting, oorzaken en gevolgen. De groote waarde van

Restaurant SAUR, den Haag
 Lange Houtstraat, hoek Voorhout.
 Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.
Dejeuners, Diners, Soupers
 Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
 GROENMARKT 27
 TELEPHOON No. 2512
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

het geschriftje ligt o.i. in de „Aanteekeningen”, waarvoor de schr. geput heeft uit de allerjongste gegevens.

De Banier.

De heer M. Tuiten vervolgt in het Nr. van 21 Jan. „Opiumana”. Thans vermeldt schr. bijzonderheden over bereiding van ruw opium voor de consumptie; het loont de moeite van deze reeks „Opiumana” kennis te nemen.

Ned. Indisch Rubbertijdschrift.

Inhoud van het 15 Jan.-Nr. De arbeidscommissie en minimum-loon (ontleend aan een scherpe critiek van Dr. Broersma op het rapport der arbeidscommissie). — Het gebruik van meststoffen bij de Hevea-cultuur. — Tappen. Clean weeding versus „begroeiende tuinen”. Voordracht van G. Zuyderhoff. — De inkrimping der rubberproductie. — opkomst der oliëpalmcultuur, door Dr. A. A. L. Rutgers. Loopen onze rubbermaatschappijen gevaar? — Nog eens rubbercrisis. — Waarom de rubberprijzen gedaald zijn. De rubbercrisis op Malakka. — Rubberspeculaties te Singapore.

Statistiek van den handel enz. in Ned.-Indië.

Bij G. Kolff en Co. te Weltevreden is verschenen Deel II (Buitenbezittingen) der Statistiek van den handel en de uitvoerrechten in Ned.-Indië over het jaar 1919, samengesteld bij het Hoofdkantoor der in- en uitvoerrechten en cijzen; zoomede (bij Visser en Co. te Weltevreden) deel dierzelfde statistiek (in- en uitvoerrechtenstaten der Buitenbezittingen als geheel).

Wederopbouw.

In de in één omslag verschenen Nrs. 10—12 van jaarg. 1920, onder het opschrift: „Eene opzienbare benoeming”, eenige opmerkingen der redactie over de benoeming van Dr. Talma tot president van het suikersyndicaat; de schr. had de inlanders aan zich verplicht met zijn belastingstelsel en gaat nu plotseling naar de andere zijde over. De schr. noemt hem een materialist, wil eerst nog afwachten hoe zijn houding nu zal zijn, maar constateert alvast dat hij het hoogste goed, de levende moraal, heeft verloochend. Het orgaan naar de suiker is een bewijs, dat de Regeering zelf had met-te zeggen, dat men meestal niet door liefde naar Indië wordt gelokt en de les die de redactie trekt is: oppassen voor menschen wien het geldverdiene hoofddoel van het leven is.

Soenokoesoemo schrijft, dat hij met leedwezen en verontwaardiging heeft gelezen dat de resident van Solo er op stond dat de Prang Wedono eerst ten residentiehuize kwam bij gelegenheid van zijn huwelijk. Lijkt toch de zaak die overheerscher en Westering van weinig beteekenis, aan de onderworpingen deed ze pijnlijk aan. Met den eisch dat de bruid en bruidegom eerst bij den resident komen, worden de (ongeschreven) wetten met voeten getreden.

Van de verdere bijdragen in dezelfde Nrs. noemen we die van Soorjo Poetro, n.l. een overzicht van het melodrama Karto Wiyogo bevattend.

Handelsberichten.

Het Nr. van 21 dezer bevat een artikel van den hr. W. de Cock Buning „Waarde van den uitvoer uit Ned.-Indië van producten afkomstig van particuliere ondernemingen (groot- en kleinhandel) in landbouw-industrie en mijnbouw”. Verder eenige cijfers over invoer van de drie Noorsche rijken in Ned.-Indië en korte berichtjes over de volgende onderwerpen: Theecongres Bandoeng. — Santal-olie. — Klei voor de steennijverheid. — Afdeling Landbouweconomie („Landbouwkundige verkenningen” in verschillende deelen van den Archipel).

Maandbl. personeel verbonden Petr.-Maatschappijen.

In het Jan.-Febr.-Nr. van dit maandblad het vervolg eener reisbeschrijving van een tocht naar de Merapi en daarna naar Bali. — In hetzelfde Nr. het eerste gedeelte van een artikel over den Koran, Mohammed en den Mohammedamschen godsdienst, drie dingen zoo nauw verbonden aan den bewoner van 't schoone Insulinde, zegt de schr.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Inhoud van 5e jaarg. No. 30. Verschillende rupsen-plagen in Theetuin, door Dr. Ch. Bernard. — De rubbercrisis. — Een Assistent over Deli en het arbeidsvraagstuk, door F. — Uit de binnenlanden. Het afgelopen oogstjaar. — Staatslandbouwbedrijven. — De rubberspeculatie. — Oogstbeperking rubber, door C. M. Hamaker. — Vereenigen van heerschers en werkgevers? door Dr. R. Broersma. — Wereldtheeproductie. — De veestapel van Madoera. — Protesten tegen de Cultuurbelastingen. — De rubbercrisis. — Groenbemesters bij de Hevea-cultuur in Besoeki, door Dr. A. J. Ullée.

De Indische Mercur.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 8: La canne à sucre à l'île

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafrâchissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Bank-Associatie

Wirthheim & Gompertz 1834 en Credietvereniging 1853.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 11.500.000.- Twintig Kantoren

... par P. de Sornay, besproken door Dr. H. C. Prinsen ... Verslagen en mededeelingen betreffende Indië ... Rapport betreffende de uitkomsten van mijnbouwkundige onderzoekingen in een gedeelte van Midden-Gelebes, besproken door ir. A. Abandanon. — Verhouding tusschen koopprijs van beetelen en verkoopprijs van suiker in Californië. — Bericht van de Gouvernements Kina-onderneming over het dienstjaar 1920. — De toekomst der rubberondernemingen. — Kleine mededeelingen. — Literatuur: Plantenziekten en -plagen, bodembeschrijvingen, enz. (Opgave van de afd. Handelsmuseum van het Koninklijk Instituut).

De Djambi-kolenvelden.

... de hand van den hr. G. P. J. Casperz is een brochure ... getiteld „Het Djambi ontwerp. Staatsexploitatie van kolenvelden in Djambi?“ De schr. maakt melding van hetgeen voor en tegen het ontwerp is aangevoerd, en wil aantonen, dat de staatsexploitatie niet zou geven wat de voorwerpers er van verwachten. Zijn beschouwingen samenvattend, komt hij tot de conclusie, dat niets steekhoudends is alles tegen staatsexploitatie van de Djambivelden is te voeren. Het voorgestelde gemengde bedrijf geeft z.i. de beste oplossing, vooral ook, omdat het dienstbaar kan worden gemaakt aan de behartiging van 't gewichtige volks- belang der brandstoffenvoorziening. Bij staatsexploitatie van kolenvelden ware dit niet te bereiken, omdat uit Djambi geen behoorlijke hoeveelheid stookolie zal worden verkregen. Het komt vrijwel uitsluitend uit de terreinen der Bataafsche Indische Oost-Indië in Borneo. Het land kan zich de beschikking over kolenvelden verzekeren door daarvan een der voorwaarden te maken, waarop de overeenkomst met de Bataafsche Oost-Indische Compagnie der Djambi-terreinen zal worden aangegaan.

Cultura.

... Febr. Nr. bevat het slot van den heer P. C. van der ... artikelenreeks: Tropen-romantiek (geschiedenis van de muziek-cultuur). Onmeedoogend en op bitteren toon geschilderd schied. de handelspolitiek der Oost-Indische Compagnie en hare dienaren, vooral in de Molukken.

Suriname.

... commissie uit de Tweede Kamer, in wier handeling gesteld de inlichtingen van den Minister van Koloniën op twee adressen van de Koloniale Staten van Suriname, betreffende de uitgifte van concessies, merkt in haar verslag aan de Kamer o.a. op, dat uit de inlichtingen van den Minister, welke een uitvoerig overzicht bevatten van de concessies-uitgifte is voortafgegaan, dat die uitgifte geheel in overeenstemming is met de inzichten van het opperbestuur.

... Minister blijkt voorts van oordeel te zijn, dat de gevorderde restitutie van gemaakte kosten ad 1919, die uit den aard der zaak van elken concessieverleening onder bijzondere van de voorafgaande bepalingen algemeen geldende regelen voortvloeien, kan worden beschouwd, als een toemalige Minister in beginsel juist niet gewild.

... Minister erkent echter, dat voor verschil van oordeel ruimte is ten aanzien van de vraag of geleverde kosten had kunnen worden om, met toepassing van art. 3 der Bauxietverordening 1919, meer voor de kolonie te verwerven boven tegenover een bauxiet-monopolie en boven de algemene belastingen, welke uit de Bauxiet-verordening 1919 voortvloeien, der Bauxietbelasting voortvloeit.

... commissie is met den Minister van oordeel, dat het vorderen van restitutie niet het karakter heeft van een uitgifte onder bijzondere voorwaarden als bedoeld in art. 3 der Bauxiet-verordening. De vraag betreft, of er voldoende aanleiding is geweest om voor deze concessie bijzondere voorwaarden te vorderen, beschikt de commissie over de noodige gegevens om die te beantwoorden. Noch het adres der Koloniale Staten, noch de inlichtingen van den Minister bevatten ter beantwoording dezer vraag eenige stellige gegevens. En zullen achteraf vermoedelijk bezwaarlijk meer te verkrijgen zijn.

VAN DER HAM & SMITTENAAR

Fred. Hendrikplein 37 - 's-GRAVENHAGE - Tel. Schev. 2607

Effecten, Coupons, Deposito's, Beleeningen, Prolongatiën, Handelscredieten, Incasso's en Rekening-Courant.

Ten aanzien van het bezwaar der Koloniale Staten, betreffende de handelingen van den waarn. gouverneur in zake het niet voldoen aan hun verzoek tot uitstel, merkt de commissie op, dat behoudens het geval van uitgifte onder bijzondere voorwaarden eene concessie-uitgifte volgens de verordening tot de bevoegdheid van den gouverneur behoort en dat het gebruik maken van die bevoegdheid dus als zijn plicht is te beschouwen, indien volgens zijne meening het belang der kolonie dat vereischt. Op zich zelf is het dus verklaarbaar, dat de waarn. gouverneur bezwaar heeft gemaakt aan het verlangen tot uitstel te voldoen.

Uit eene mededeeling van den wd. gouverneur in de Mem. v. Antw. op het Voorl. Verslag van de Koloniale Staten betreffende de koloniale begroting van 1921 blijkt, dat de weigering van den wd. gouverneur van het verzoek der Koloniale Staten tot het uitstellen der uitgifte van de concessie niet zijn grond vond in de overweging, dat dit in strijd met het belang der kolonie zoude zijn, maar in eene ontstemming van den wd. gouverneur over het verzoeken der telegrammen door de Staten aan Minister en Tweede Kamer.

De commissie, in het midden latende, of voor eenige ontstemming aanleiding bestond, meent toch, dat de beslissing in eene voor de kolonie zoo gewichtige aangelegenheid daarmede niet in verband had mogen gebracht worden.

De commissie stelt aan de Kamer voor den Minister van Koloniën:

1°. Twee afdrucken van dit verslag te zenden, met verzoek te bevorderen, dat een daarvan wordt toegezonden aan de Koloniale Staten van Suriname;

2°. dank te zeggen voor de gegeven inlichtingen.

* * *

Wij betwijfelen het zeer sterk of deze, laat ons zeggen, parlementaire beschouwingen — behalve dan het slot over de ontstemming van den waarnemenden gouverneur — de adressanten tot dankbaarheid zullen stemmen.

* * *

Juist nu men hier in „De West-Indische Gids“ van Februari kennis heeft kunnen nemen van den grootscheepschen opzet van de Amerikaanse Bauxietonderneming op Moengo, komen uit Suriname berichten, die doen vreezen, dat het met deze onderneming mis loopt. „De West“ deelt mede, „dat de maatschappij, die onlangs een groot deel van het personeel afdankte, thans telegraphisch opdracht heeft gekregen om, in verband met de crisis in Amerika, waarvan de gevolgen nog niet te overzien zijn, de grootst mogelijke bezuiniging te betrachten.

Een zelfde telegram is aan de Demerara Bauxite Company gezonden.

Als gevolg van dit bevel, heeft de maatschappij bijna al het overgebleven personeel ontslagen, inzonderheid de dure arbeidskrachten. Het Amerikaansch personeel is vrijwel in zijn geheel ontslagen. Twee heeren gaan over in dienst van den heer Tiffany, de anderen zullen naar de Vereenigde Staten terugkeeren.

De 250 gecontracteerde Javanen op Moengo blijven aan het werk, met een klein deel der aanwezige Surinaamsche arbeidsmacht. Zij zullen daar de zaken gaande houden, in afwachting van de volle hervatting van het bedrijf. Dr. Bonne blijft eveneens op Moengo.

De heer Engelhardt, de vertegenwoordiger der maatschappij, zal spoedig met verlof naar de Vereenigde Staten vertrekken.

Bauxiet is op dit oogenblik vrijwel onverkoopbaar, wat zeker mede aanleiding heeft gegeven tot de getroffen maatregelen.

Al behoeft de hoop op een hervatting van zaken niet te worden opgegeven, is de ingetreden verslapping een gevoelige slag voor honderden die een bestaan hadden bij de maatschappij. Het is dan ook te

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Oppericht in 1857

Kapitaal . . . . . f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en
volgestort . . . . . f 45.000.000.—
Reserve . . . . . f 9.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te 'S-GRAVENHAGE, Prins Hendrikplein 14.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE belast zich met alle Bankzaken, alsmede met aan- en verkoop van Effecten. Neemt gelden à deposito en in rekening-courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.-

(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE

Boompjes Coolsingel Delfshaven Feijenoord Schiedam Vlaardingen	Rokin Zaandam	Mauritskade Bezuidenhout Kneuterdijk Naaldwijk Rijswijk Scheveningen
--	-------------------------	--

Handelscredieten.

Voorschotten in rekening-Courant.

Deposito's.

Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.

Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.-

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Furmerend
Alphen a/d Rijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Gorinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenlo	Slidrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadkanaal
Barneveld	Harlingen	Terneuzen
Bodegraven	Heerenveen	Tholen
Borculo	Helder (den)	Tiel
Boxkoop	Hengelo (O.)	Uithoorn
Coevorden	Hoogeveen	Utrecht
Culenburg	Hoogezand	Veendam
Delft	Huist	Veendam
Den Burg (Texel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Leeuwarden	Wildervank
Doetinchem	Leiden	Woerden
Dokkum	Lochem	IJmuiden
Dordrecht	Meppel	Zelst
Drachten	Middelburg	Zierikzee
Ede	Nijmegen	Zutphen
Franeker	Oostburg	Zwijndrecht

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 's-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging . . . . . 2 %
Met 3 maanden opzegging . . . . . 3 %
Met 1 jaar opzegging . . . . . 4 %

Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.
ADVIES BIJ BELEGGING.

Crediet- en Effectenbank „die Haghe“

Laan 9 - 's-Gravenhage - Tel. H. 8892

ALLE BANKZAKEN

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — AMSTERDAM
 TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145

Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-

VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN

Directie: F. A. SORE...

**NEDERLANDSCHE
HANDEL = MAATSCHAPPIJ**

Gestort Kapitaal . . . . . f 80.000.000.-
 Statutaire Reserve 17.353.284.-
 Buitengewone Reserve 22.660.000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

*Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.*

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiekantoor DE BAS
 Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering op de billijkste conditiën.

Handel- en Cultuur-Maatschappij
 Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
 Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten. Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.

Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.

EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel-, Papier-, Ijzer- en Staalwaren, Sundries, Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Voor Collectieve Ziekte-Verzekering

is de aangewezen Maatschappij

de

Centrale-Onderlinge

Ziekenkas onder Administratie der Z.H.V.

Platterijkade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
 AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta, Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shang hai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 43.000.000.-

vreezen, dat de werkloosheid zeer zal toenemen in de kolonie."

Ook de „Belgische Algemeene Tropische Cultuur- en Industrie Maatschappij" heeft voorloopig hare werkzaamheden op Hannover in het District Paramaribo. Volgens een mededeeling van den directeur aan „De Surinamer" van 30 Januari zit de zaak zoo:

„De voorbereidende werkzaamheden zijn afgelopen, en nu is het werkplan opgemaakt. Het spreekt dus van zelf, dat de boeken voorloopig worden afgesloten en met de exploitatie zal worden gewacht tot bericht is ontvangen uit Brussel, dat die plannen goedgekeurd zijn. In dien tusschentijd wordt natuurlijk nog gewacht met het aanstellen van arbeiders en is van stopzetting dus geen sprake."

Onder het hoofd „Alweer een Jobslijding", schrijft „De Surinamer" van 3 Februari: „Ons was ter oore gekomen, dat de Cultuurbank geen crediet meer verleende aan landbouwondernemingen, buiten diegene, welke thans door haar worden gefinancierd.

Naar aanleiding hiervan hebben wij ons tot den Directeur der Bank, den heer Huizinga, gewend, die ons welwillend de volgende inlichtingen verstrekke. De Cultuurbank gebruikt, zooals men weet, hoofdzakelijk haar kapitaal voor de landbouwondernemingen.

Nu is er echter op het oogenblik voor de Surinaamsche landbouwproducten in Nederland of te New-York feitelijk geen markt. Sommige ondernemingen hebben tengevolge hiervan zelfs nog onverkochte producten van 1919. Het gevolg hiervan is, dat er geen inkomsten uit de ondernemingen zijn.

De Bank moet er op bedacht zijn de bij haar aangesloten ondernemingen, niettegenstaande de onverkoopbaarheid der producten, te kunnen blijven helpen en het nog beschikbare kapitaal dient zij daarom te reserveeren, zoodat niet met nieuwe ondernemingen kan worden begonnen.

Er wordt thans overleg gepleegd tusschen het Koloniaal Bestuur, de Surinaamsche Bank en de landbouwverenigingen, om te geraken tot beleening van koffie, waartegen dan een bepaald voorschot per K.G. wordt verstrekt.

De Cultuurbank gaat door met het geven van de kleinere voorschotten ten behoeve van het kleinlandbouwbedrijf."

In den weekbrief van „Op de Uitkijk" van 22 Jan. lezen wij:

„Wat ik meer betreur (dan de verhooging van de passage per Kon. W. I. Mail tot f 700 voor enkele reis, 1e klasse) is dat de vaart nu 'n vierwekelijks zal worden. De tijd, dat wij 'n veertiendaagse dienst hadden, herinneren wij ons bijna niet meer. Toen de 3-wekelijks, nu eens per maand. Waar moet dat naar toe? Als we nagaan, langs welke lange route de boten dan soms nog varen, vrees ik, dat wij geraken tot deze uiterste konsekvensie, dat er één boot in de vaart blijft, die op Nieuwjaarsdag uit Holland vertrekt, tegen ultimo Junie hier arriveert om na een kort oponthoud weer heen te gaan en dan net weer in Amsterdam aan te komen als de oesters voor de oudejaarsavond festiviteit achter de ramen liggen.

En dat uitschakelen van Paramaribo uit de route schijnt aanstekelijk te werken, want ook andere lijnen verdwenen of slaan maar eens een keertje over."

POSTCHEQUE & GIRODIENS

Storting van een waarborgsom is niet meer noodig . . . . .

„De West" van 25 Januari schrijft: „Aan de Surinaamsche Bauxiet Maatschappij Paramaribo is tot wederopzeggens toe toegestaan haar draadloos telegrafisch station te Paramaribo ten dienste te stellen voor 't radio-telegrafisch verkeer van alle haar, uitsluitend door de Compagnie française des cables télégraphiques aangelegde telegrammen, tusschen Paramaribo en Maribo en omgekeerd.

In hetzelfde blad ook dit bericht: „Naar wij vernemen, heeft de Britsch-Indische hoofdman Garip, van de pl. Zoelen, een deel van de kocht van de voormalige plantage Resolutie, het doel om den rijstaanplant aldaar op grootschaal ter hand te nemen.

Wij stellen ons voor, dat dit terrein zich bekend zal leenen voor een bewerking met trane, zoodat wellicht de heer Garip in dit opzicht de uitbreker zal worden onder de Britsch-Indische planters."

In het district Coronie heeft een hevige gasontploffing plaats gevonden, waarbij 8 personen zeer ernstige brandwonden hebben opgelopen. „Het is een afgrijselijk gezicht — schrijft „De Surinamer" van 30 Januari — de opgezette hoornen verschroevde borsten en geheel onthaarde gezichten te zien."

De patienten waren op één na buiten gevaar.

De Londensche school voor tropische medische vraagstukken zal op verzoek van het ministerie van koloniën een expeditie naar Britsch-Guiana, West-Indië uitzenden, om nauwkeurig filaria onderzoekten, waaruit zich Elephantiasis ontwikkelt. De Surinaamsche medische wereld zal goed het onderzoek op den voet te volgen. Geen twiffel heeft in Suriname zulke ernstige gevolgen als in de koloniën.

Naar „De Surinamer" verneemt, heeft dr. G. Stahel, plantkundige aan het Dep. van den Landbouw in Suriname, voor de aanvaarding van het project soraat in Wageningen eenige voorwaarden gesteld, waarop nog geen antwoord van den Minister is ontvangen, zoodat de heer Stahel nog geene beslissing heeft genomen.

De nieuw-benoemde gouverneur van Suriname baron van Heemstra, is voornemens den 15den April e.k. per s.s. „Rensselaar" van den Kon. West-Indischen Maildienst naar de kolonie te vertrekken.

Op het vaarplan vinden wij deze boot niet vermeld. Op 11 Maart zou de „Commewijne", op 8 April de „Nickerie" en op 6 Mei een vrachtschip de reis naar Suriname doen.

TAAMS & KEYSER
 Bankastraat 10 's-Gravenhage

IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incourante Fondsen.
 Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
 COUPONS. REK-COURANT

DAM
In- en Verkoop.
Medietbrieven.
Telegrafische
betalingen.

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 252 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO **CARACAS**
130 **VENEZUELA**
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseringen.
Handelsinformaties.
Rembours- en
Document-Credieten.

Curaçao.

Emigratie.

steeds houdt de uittocht aan. Zoowel van als van Curaçao en Bonaire vertrekken voortwerklieden naar Cuba. En dat, niettegenstaande, gelijk van algemeene bekendheid is, de bevestiging vandaar allerminst gunstig luiden. De *Amigoe di Curaçao* weet zelfs mee te delen, dat wat een emigrant daar tegenwoordig verdient, nauwelijks voldoende is om zijn eigen kost te betalen en ook de kosten van de brieven gekomen zijn, om geen werklieden te zenden.

gevaar, dat handel, scheepvaart en nijverheid niet neemt een voortdurend ernstiger karakter aan. Voor de Santa Barbara-mijnen is gepoogd, althans aangehaalde blad, op Aruba 500 werklieden te nemen à f 2.— plus de kost; slechts 50 kon worden Godden er krijgen.

Arm Bonaire.

La Cruz van 26 Januari l.l. komt een correspondentie uit Bonaire voor, waarin er bij den Gouverneur op wordt aangedrongen de ontworpen maatregelen te doen bouwen, omdat het drinkwater schaarsch is. Echter — men weet het — de bij de waarschijnlijkheidsbegroting voor dit doel aangegeven som van f 40.000 zijn door den minister niet overgenomen, omdat de Regeering eerst een onderzoek instellen door den in uitzicht gestelden ingenieur naar de drinkwaterschaarstelling op Bonaire.

Curaçaosche Vervoer-Maatschappij.

Op Nieuwjaarsdag is de nieuwe autobusdienst gevestigd. De heer J. P. G. Ecker is directeur. De opeenvolgende geschiedde door den Gouverneur. Ook de adjudant-generaal, de heer Barret de Nazaris, voerde het woord in het Engelsch.

De stadstraject rijdt van Poenda naar Schaarloo, met de motortram indertijd, met dit verschil, dat het einde van Pietermaai naar Schaarloo de straat Nuyensweg (waar is De Jong van Beek en Oranjestraat gereden wordt. Deze rit kost 25 cent.

Op Nieuwjaarsdag en 1 Januari werden vijf à zes personen vervoerd.

De minister zou nog de dienst naar de buitendisland zou geopend worden, vertelt de *Amigoe di Curaçao*.

Algemeen Nederlandsch Verbond.

De heeren Meerdink, De Marchena, Winkel, Baiz en Baiz hebben bedankt als bestuursleden der Algemeen Nederlandsche Antillen.

Scheepvaart.

In 1920 zijn binnengekomen 578 stoomschepen, 1234 in 1919. Het aantal zeilschepen is gedaald van 1244 tot 1066; niettemin is de tonnenmaat bevestigd toegenomen en heeft die bedragen 257.365 ton. De *Amigoe di Curaçao* heeft deze gegevens aan La Cruz.

Eind-examen Zeevaartcursus.

De *Amigoe di Curaçao* lezen wij, dat het eindexamen van de zeevaartcursus werd afgenomen door de examencommissie, waarin ook zitting hadden de heeren G. Schol, gezagvoerder van het s.s. *Diana* en N. S. M., dat van Curaçao op Maracaibo vaart. De heer Schol, schepvaart-intendant van de Curaçaosche Petroleum Maatschappij. Zes leerlingen hebben de examencommissie geslaagd.

Duurtetoeslag.

Bij de behandeling van den laatst voorgestelden duurtetoeslag is aangenomen een amendement van den heer Lansberg, waarvan de bedoeling is, deze extra uitkeering te beperken tot ambtenaren-kostwinners met een traktement van hoogstens f 5000 en niet-kostwinners met een traktement van hoogstens f 3000, respectievelijk tot een maximum van f 150 en f 75. De administrateur van financiën bevestigde, dat dit eene besparing zou geven van f 1800.

De voorsteller van het amendement voegde aan zijne toelichting toe, dat hij bij de aanstaande salarisregeling bereid zou zijn mee te werken tot verhooging van de lage traktementen, maar geenszins te vinden zou zijn voor overdreven hooge salariering.

De Zout-Industrie.

Uit St. Martin aan de *Amigoe di Curaçao* van 22 Januari:

In de laatste maand is de verschepping van zout zeer toegenomen. Het eene schip na het andere is onze reede binnengevallen om zout te laden. Soms lagen er wel 7 of 8 schoeners tegelijk in de haven.

Nu komen ze geregeld, want de markt is weer open.

Om, aan de vele navraag te kunnen blijven voldoen, zal er binnenkort weer zout gegaard moeten worden. De tegenwoordige voorraad opgestapeld is bijna opgeteerd. Zullen ook de verscheppingsmiddelen gemoderniseerd worden? Twee schoeners hebben reeds het eiland zonder zout moeten verlaten, omdat zij niet zo lang konden wachten.

De tijd is weer angebroken, dat alles moet gedaan worden om den zouthandel te bevorderen. Motor-molens, motor-trucks, motor-sloepen!

Korte Berichten.

De Koloniale Raad heeft de volgende aanbevelingen opgemaakt: vacature A. G. Stadius Muller: de afredende en de heer J. F. Haayen, oud-gouvernements-secretaris; vacature J. Sutherland: de afredende en de heer R. S. S. de Lannoij; vacature C. S. Gorsia: J. P. Ezee, de afredende en de heer H. Perret Gentil; vacature dr. J. P. Evertsz: de heeren C. H. Jonckheer Wzn. en R. F. Muskus. In den heer Evertsz, die bedankt heeft, verliest de Raad een zijner beste leden, die met klaarblijkelijke trouw en onafhankelijkheid naar zijn beste weten de belangen der kolonie in den Raad heeft gediend.

Over het ontwerp tot wijziging der politiekeur, bedoelende de danspartijen tegen te gaan, is eindelijk een vrij ongunstig voorloopig verslag door den Kolonialen Raad uitgebracht.

Wij hebben al eens meer geklaagd over het uitblijven van het rapport der commissie voor de salarisherziening.

Uit eene briefwisseling tusschen de Algemeene Ambtenaren Vereeniging en den Gouverneur blijkt nu, dat, ofschoon men anders dacht, op 17 Januari 1921 het rapport der in October 1919 ingestelde commissie nog niet uitgebracht was. Eenige dagen later schijnt het den Gouverneur overhandigd te zijn. Als het nu via den Gouverneur, den Minister en den Raad maar wat sneller gaat.

Intusschen wachten wij ook nog steeds het advies van den Kolonialen Raad over de decentralisatie en de „volksvertegenwoordiging“.

De commandant der politie, de heer Appel, vierde zijn veertigjarig ambtsjubileum.

De Gouverneur heeft aan den Kolonialen Raad voorgesteld het maximum-pensioen vast te stellen op f 4500 evenals voor Suriname.

Electro-Technisch Bureau H. VAN ZIJL

Fr. Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 8017

Licht, Kracht, Verwarming, Schel- en Telefoon-Installatiën.

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING

ANNA VAN SAXENPLEIN 3 's-GRAVENHAGE

Oppericht

... 1907 ...

Coöperatief Spaarsysteem

Alléén in 1919

werd ingeschreven voor

Drie Milioen Gulden

VRAAGT GRATIS BROCHURE! 199

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20

UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW W. RIJCKEN Gzn. 211

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER BEVERWIJK, BLOEMENDAAL EDAM, HILLEGOM, HOOFD-DORP, LISSE, PURMEREND IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

MARX & Co.'s BANK

ROTTERDAM: Zuidblaak 56. 's-GRAVENHAGE: Kneuterdijk 13.

Belast zich met incasseringen op het Binnenland en Buitenland.

Koopt en verstrekt wissels en cheques op het Buitenland.

Verstrekt handelscredieten tegen zakelijk onderpand. Bezorgt telegrafische uitbetalingen.

Belast zich met de uitvoering van Effecten-orders. Verhuurt aan hare clientèle Safe-loketten.

Neemt gelden à deposito tot wekelijks te annoneeren rente.

Adverteeren doet verkoopen.

OEKER & ZN.

Hoofd adres Heerengracht 435-437

Goud - Zilver

Paarlen - Brillanten

AMSTERDAM 192 Telefoon 309 Noord

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
.Brandstoffen.

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZON

Telefoon H. 1880 en H. 3331

Waldeck Pyrmontkade 88 - Den Haag

Stookt onze 1e soort
ZWARE TURVEN EN
TURFBRIKETTEN

GEBRs HEHENKAMP
Heerenkleermakers
Dameskleermakers
Bontwerkers
Lange Voorhout 25

J. M. van KEMPEN & ZONEN
Kon. Ned. Fabrik van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.
FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 17;
Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdsteeq 26;
Utrecht, Cheorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

Piano's
en vleugels
DUKANOLA
NON PLUS ULTRA
F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt
catalogus

WISBRUN & LIFFMANN.
Voomestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.
DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
BALARTIKELEN.

J. P. C. NICOLAI & ZON
HOF-KLEEDERMAKERS
Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146
's-GRAVENHAGE
Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Tractementen van koloniale rechterlijke ambtenaren.

Indertijd werd, door met verlof uit Indië komende ambtenaren, vrij vaak gebruik gemaakt van de booten der Messagerie maritime. Op reis kwam 't dan als van zelf tot een vergelijking van, wat ieder na aan 't harte ligt, de financiële positie onzer ambtenaren met die der bekleeders van eene gelijkwaardige in de Fransche koloniën en die viel doorgaans zeer in 't voordeel van de Nederlandsche tractementen uit. Door de gewijzigde reisbepalingen, komt het overtocht nemen op de Fransche mailbooten voor ambtenaren zoo goed als niet meer voor en de zich als van zelf aanbiedende gelegenheid tot inkomens-vergelijking is hierdoor verdwenen. Tot zekere hoogte is dit jammer, want er ligt voor beide partijen, de beter- en de minder goed beede, iets leerzaams in zich aan de andere te spiegelen. Dit indachtig meenen wij dan ook niet slechts een interessante mededeeling te geven, maar tevens een leerrijke aanwijzing te verschaffen, door een kijk te geven op die verhouding tot heden bij.

Het decreet regelende de tractementen der koloniale magistraten, zooals dit den President der Fransche republiek is voorgelegd, wil een blijvende verbetering geven van de tijdelijke regeling van 26 November 1919, het wil die tractementen in overeenstemming brengen met de beginselen voor de overige ambtenaarskorpsen reeds in werking. De te noemen cijfers der jaargelden hebben hierdoor, hoewel voor de rechterlijke ambtenaren uitgedrukt, voor ons een betekenis van meer algemeene strekking. Aangeteekend zij, dat de regeling niet geldt voor Indo-china, waarvoor een afzonderlijk decreet zal volgen.

Procureur-général, chef du service judiciaire (Afr. Occ., Madagascar) fr. 25000.

Id. (Martinique, Guadeloupe, Réunion, Afr. Equ., Nouv. Caledonie, Inde, Guyane) fr. 22.000.

Président de cour d'appel (Afr. Occ., Madagascar) fr. 21000.

Id. (Martinique, etc.) fr. 18000.

Avocat général (Afr. Occ., Mad.) fr. 18000.

Conseiller et substitut du proc. génl. (Afr. Occ., Mad.) fr. 16000.

Procureur d. l. Rép., chef du service judiciaire (Etabl. fr. de l'Océanie) fr. 16000.

Prés. du trib. sup. (Papeete) fr. 14000.

Conseiller et substitut du procureur général (Mart. etc.) fr. 14000.

Prés. et proc. d. l. Rép. (F. d. France, Pointe à Pitre, St. Denis) fr. 14000.

Juge président et proc. d. l. Rép. (Dakar, Tananarive, Tamatave) fr. 14000.

Proc. d. l. Rép. chef du service jud. (Côte de Somalis); Prés. d'appel, chef du serv. jud. (St. Pierre et Miquelon);

Juge-prés. et proc. d. l. Rép. (St. Louis, Conakry, Gr. Bassam, Cotonou, Bamako, Lomé, Diégo Suarez, Majunga, Nouméa, Pondichéry, Cayenne) fr. 13000.

Juge-prés. (Brazzaville); Cons. auditeur (Madagascar); Juge au trib. sup. (Papeete); Prés. et proc. d. l. Rép. (Basse Terre, St. Pierre); Juge-prés. (Papeete); Juge-prés. et proc. d. l. Rép. (Libreville, Banguy, Douala) fr. 12000.

Prés. d'appel (Côte des Somalis); Juge-prés. et proc. d. l. Rép. (Chandernagor, Karikal, Maroni); Juge de paix (Afr. Occ., Afr. Equ., Madag., Port Vila); Juge d'instr. (F. d. France, Pointe à Pitre, St. Denis) fr. 11000.

Juge d'instr. (Basse Terre, St. Pierre); Lieutenant de juge (Dakar, Tananarive, Tamatave); Subst. (Dakar, Ft. d. Fr., Pointe à Pitre, St. Denis); Juge (Ft. d. Fr., P. à P., St. Denis); Const. audit. (Nouméa, Pondichéry, Cayenne) fr. 10000.

De overige Juges-présidents, Juges, Substituts, Juges de paix, Juges suppléants en Suppléants de juges in de verschillende kolonies van 5000-9000 fr.

Boven deze tractementen ontvangen de magistraten een koloniale bijslag als bepaald in de algemeene regeling voor de uitkeeringen en toelagen voor het koloniale personeel.

Voor eene goede vergelijking met de inkomens, die de Nederlandsche rechterlijke ambtenaren in Oost-Indië genieten, zou 't gewenscht zijn de ambten van overeenkomstige betekenis naast elkander te kunnen plaatsen; ook zou de plaatselijke waarde van 't geld in aanmerking zijn te nemen. Dat is niet precies te doen, maar toch ook niet noodig, waar 't ons hier alleen te doen is om een „totaal-indruk“; het leven is, in 't algemeen genomen, in onze Oost niet duurder dan in andere tropische landen, en 't verschil met een der Fransche koloniën zal zeker niet grooter zijn dan dat tusschen de Fransche koloniën onderling, voor welke bij gelijk ambt op verschillende standplaatsen eenig onderscheid in de tractementbepaling gemaakt is.

Volgens de gegevens, opgenomen in de Nederl. St.Ct. van 25 Febr. 1920 No. 39, gelden thans de volgende bedragen:

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN“

Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië

Vice-Versa

MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM-ROTTERDAM.

uitgedrukt in guldens, Om daarvan franken te maken, zij met 2.10 te vermenigvuldigen.

Hooggerichtshof: President 24000 g., Vice-president 18000 g., Raadsheer 16800 g., Proc.-gen. 20000 g., Adv.-gen. 16800 g.

Raad van justitie op Java en Madoera: President 16800 g., Vice-pres. en Off. v. Just. beiden 14400 g., na 2 jaren 15600 g.

Raad van justitie buiten Java en Madoera: President 14400 g., na 2 jaren 15600 g., Off. v. Just. 12000 g.

Landraadvoorzitter op de 3 hoofdplaatsen van 12000 g.

Voor overige rechterlijke ambtenaren is het tractement niet afzonderlijk bepaald voor elk ambt, maar is een vast staf aangelegd naar 't aantal dienstjaren, met onderscheiding van de z.g.n. faculteitsjuristen en de bureaujuristen. Alleen de eersten komen hier in aanmerking. Zij beginnen met 4800 g. per jaar; dit wordt achtereenvolgens na 2 jaar 6000 g., na 3 jaar 7200 g., na 6 jaar 8400 g., na 9 jaar 9600 g., na 12 jaar 10800 g., na 15 jaar 12000 g., na 18 jaar 13200 g. en na 20 jaar 14400 g.

De laagst gesalarieerde rechterlijke ambtenaar in de Fransche opgave krijgt 5000 fr., de beginnende Nederlandsche rechterlijke ambtenaar ontvangt 10000 fr.

Het hoogste tractement voor een Fransch magistraat is 25000 fr., de hoogste rechterlijke ambtenaar in onze Oost brengt 't tot ruim 50000 fr.

Vergelijkt men 't inkomen van een Président du tribunal met dat van een rechterlijk ambtenaar in N.-I., na 15 jaar dienst, dan is de verhouding weer, evenals bij de voorgaande vergelijkingen, als 1:2, n.l. 14000 fr. en 28000 fr.

In 't algemeen kan de conclusie inderdaad luiden, dat de Fransche koloniale rechterlijke ambtenaar zowat slechter behafteld krijgt van den Nederlandschen collega.

Wij zien hierbij den koloniale bijslag niet over het hoofd voor de Franschen vermelden. Voor alle Nederlandsche koloniale ambtenaren bestaat ook een duurtelbijslag. De bijslag draagt b.v. bij een tractement van 4800 g. in 't jaar 1800 g. bij een tractement van 9600 g. 1920 g. enz. Wij betwijfelen of de Fransche bijslag grooter zal zijn, zoodat wij door 't factor buiten rekening te laten, de zaak voor Nederland niet flatteren.

Wel meenen wij nog op een paar punten te moeten wijzen. Indien men in de voorafgaande gegevens aandacht mocht vinden om tot een meer nauwkeurige vergelijking willen komen, dan zouden daarbij ook in aanmerking te brengen de tegemoetkoming in ons land toegekend aan de kosten der studenten, die zich voor den koloniale rechterlijken dienst aanmelden en de uitrustingskosten, die men weten niet, in hoever daarvoor in Frankrijk een vergoeding bestaat. De bepalingen op vrije reis 1e klasse, ook 't gezin, zullen wel gelijk zijn. Ook de pensioenen moeten niet flatteren.

Ten slotte de opmerking, dat een herziening van de tractementen van alle landdienaren in Indië, aan 't departement van koloniën in behandeling is, die meer uniformiteit beoogt in de betaling van alle ambtenaren onder verschillende diensten ressorteerende. Het is ons niet bekend, in hoever de rechterlijke ambtenaren hiervan een verbetering van positie te verwachten hebben, maar zij zullen er niet door achteruit gaan.

Sèvres porcelein.

Wij hebben ons niet vergist. Op de Londense conferentie is bij de behandeling der kwesties voor 't Nabije Oosten „Kemal pasja“ troef geweest. Bij die besprekingen, waar Turkije iets van betekenis te zeggen had, liet de Turkische grootvizier Tewfik pasja zich wegens ongesteldheid vertegenwoordigen en voerde dan de Kemalistische afgevaardigde Bekir Sami bei 't woord, maar ook wanneer de Turkische tegenwoordiging volledig aanwezig was, gaf de Kemalistische hoofdtoneel aan. De Turksche voorstellen zijn geenszins van een overwonnen, verslagen, zieken man, maar wel van zich sterk gevoelende eischers, welke bovendien slimme diplomaten, meesterlijk van de omstandigheden gebruik 't oogenblik weten te profiteren.

Turkije vraagt bescheiden terzijdestelling van 't Sèvres-verdrag en een vrede op de volgende grondslagen. In de grenzen van 1913. Smyrna, thans door de Grieken bezet, terug onder Turksche souvereiniteit. Vrije scheepvaart op de zeeën, maar met eerbiediging van Turksche volkssoevereiniteit. Een internationale commissie voor de zeeën, waarin Turkije zitting heeft. Instelling van een commissie ter regeling van de juridische kwestien, samengesteld uit buitenlandse en Turksche juristen. Het behoud van een leger en vloot, voldoende ter verzekering van de binnenlandse orde en ter verdediging van de kust- en grenzen. Vorming van de gendarmerie met behulp van vreemde officieren. Volledige financiële en economische onafhankelijkheid. Schatting der door den oorlog geleden schade en wettelijke zijdsche vergoeding, dus ook van Turkije.

't Was Sami bei, die de Turksche aanspraken op de Kalogeropoulos ontwikkelde daartegen de aanspraken van de Grieken.

J. P. C. NICOLAI & ZON

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM-ROTTERDAM.

L. E. NIEUWENHUIZEN

LEIDEN - HOLLAND

Blikgroenten: Rood etiket (beste kwaliteit)

Groen „ (tusschensort)

HUISHOUDGROENTEN merk „Sleutels“

SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)
THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuysstr. DEN HAAG TEL. H. 5306

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
Handel in Paarden Luxe Stands en Boxes
Tonneaux beschikbaar
Dir. J. W. v. d. GUN.

land. Eigenaardig, van af dit moment werden de te
aan Griekenland toegewezen gebieden in de officiele
rding het „betwiste” gebied. Frankrijk en Italië
onden niet om heel gemakkelijk te laten raden, dat zij
zichte der Turksche eischen zeer gaarne een eind te
zullen treden. Groot-Brittannië bleef wat meer in
en. Hoe men dacht, men kon niet zoo maar Grieken-
verloochenen. Bovendien zijn eischen, als ontruiming
Konstantinopel door de Britsche en van Cilicië door de
sche troepen moeilijk te verduwen voorwaarden, vooral
als „eisch” uitgesproken zijn. Een oplossing is intus-
gevonden en zij kwam weer van Sami bei.
Turken en Grieken is gevraagd, of zij de scheids-
lijke uitspraak willen aanvaarden over Smyrna en
op den grondslag aan te geven door eene, door En-
Frankrijk en Italië aan te wijzen commissie. Aan-
de commissiegedachte van de Kemalisten is uit-
badden deze hier niets tegen. Maar het hun voor-
voorstel ging verder, het wil de overige punten van
verdrag onbesproken laten. Hiervoor hadden de Tur-
opdracht en moesten zij eerst „Angora” raad-
Kalegopoulos, voelende waarheen de onpartijdige
assie-uitspraak zal voeren, had ook nader advies noo-
zijn lastgever, koning Constantijn, die door de ge-
niet erkend is. Griekenland zou misschien wel met
van de lastposten Smyrna en Thracië af willen ko-
maar koning Constantijn mag dit evenmin bekennen
Kalegopoulos, daarom moet het oordeel van de Consti-
gevraagd worden.
al de antwoorden op de gezonden dépêches ontvan-
den, werd officieel openbaar gemaakt, dat in het aan-
internationale commissie van onderzoek de volgende
waarden opgenomen zijn: onmiddellijke staking van de
delijkheden, uitwisseling van de gevangenen, bescher-
minderheden zoolang de vrede niet is getekend. De
regelen nopens Armenië en Koerdistan zullen nog door
de conferentie worden behandeld, maar aan de an-
punten van 't verdrag van Sévres mag niet worden ge-
Grieksche nationale vergadering heeft eenstemmig
voorstel voor een inter-geallieerd onderzoek verworpen.
divere kopjes rinkelen.

uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat
thans gelegenheid tot mededinging:
Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechts-
wetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art.
141, 2de lid. der Hooger-onderwijswet).
Referendaris ter algemeenē secretarie of bij de departe-
menten van onderwijs en justitie.
Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechts-
wetenschap).
Bureau-ambtenaar bij het Departement van Financiën.
Leeraar in de plant- en dierkunde.
Leeraren in de Nederlandsche taal.
Leeraren in de aardrijkskunde.
Leeraren in het Duitsch.
Leeraren in het Fransch.
Leeraren in het Engelsch.
Leeraren in de wis- en natuurkunde.
Leeraren in het teekenen (akte Me en y).
Leeraar in de geschiedenis.
Leeraren in de Staatswetenschappen.
Leeraren in de scheikunde.
1 civiel- of bouwkundig ingenieur bij het middelbaar tech-
nisch onderwijs.
1 werktuigkundig ingenieur bij het middelbaar technisch
onderwijs.
Gepensioneerde genic-officieren als leeraren in de bouw-
kundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.
Onderwijzer in de hout- en ijzerbewerking voor de middel-
baar technische scholen.
Leeraar aan de opleidingschool voor inlandsche rechts-
kundigen.
Gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen
dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).
Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbe-
strijding.
Chirurgen.
Technisch-bacterioloog.
Chemicus.
Physioloog-therapeut.
Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken ge-
neeskundigen dienst (schoolarts).
Psychiater bij het krankzinnigenwezen.
Klinisch onderlegd arts bij de tuberculose-bestrijding.
Apothekersbedienden (ongehuwd).
Analysten.
Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleger voor de militaire hospitalen.
Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.
Candidaten-notaris bij de Wees- en Boedelkamers.
Waterbouwkundig ingenieur voor Waterkracht en Electri-
citeit.
Electrotechnisch ingenieur voor Waterkracht en Electri-
citeit.
Werktuigkundig ingenieur voor het stoomwezen en een
voor het baggerwezen.
Bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken:
Civiel-ingenieur.
Opzichter.
Opzichter voor de landsgebouwen.
Bouwkundig teekenaar voor het departement der burger-
lijke openbare werken.
Scheepbouwkundig teekenaar.
Scheepmaker bij het marine-etablisement te Soerabaya.
Opziener bij den algemeenen dienst van 's lands mijn-
diensten (met valkennis).
Bouwkundig opzichter bij den dienst der zoutregie.
Adjunct-landmeter bij het kadaster.
Ingenieur bij 's lands mijndiensten.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen:
Civiel-ingenieur.
Werktuigkundig ingenieur.
Ingenieur voor het signaalwezen.
Gegradueerde ambtenaren.

MAISON H. SIMONS
Mantel- en Costuummagazijnen 159
HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan”
en NOORDEINDE 17a.
zijn steeds voorzien van het
NIEUWSTE op het gebied van
DAMESKLEEDING
Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSEN.
Eenig adres: Koninginnegracht 10.
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.
Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852
Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's ... ..
Dag en Nacht geopend

HOFLEVERANCIERS.
Wed. H. RAHDER & ZOON
Wijnhandelaren
Filiaal: 's-Gravenhage Hoofdkantoor: Amsterdam Filiaal: Arnhem Filiaal: 100 Gorinchem
Heemskerkstr. la Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
Tel. H. 3493. Intern. Tel. 389. Tel. 280. Tel. 61.
Prijscouranten worden
op aanvraag gaarne toegezonden.
Voor Export speciale conditiën.

CREDIET
Levert op elk gebied.
Strenge geheimhouding.
Conditie zéér vrijgevlg
In overleg met den
kooper.
DE RESIDENTIE
119 LANGE BEESTENMARKT 121-123

Mededeelingen.

Van de Afdeeling 's-Gravenhage:

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING
Woensdag 16 Maart 1921 des avonds 8 uur in
gebouw Laan van Meerdervoort 187.

Agenda.

- Agenda.
- Jaarverslag 1920.
- Rekening en verantwoording der Penningmees-
ters over 1920.
- Verhoging 1921.
- Verkiezing van 2 Bestuursleden, periodieke af-
deling van mevrouw M. ten Bosch-Bosscher en
mevrouw van Aalst-Koopman.
- Verkiezing van een afgevaardigde voor de Alg.
vergadering van het Hoofdbestuur en een
reserve.
- Voorstellen ter behandeling op de Jaarlijksche
Alg. Vergadering van het Hoofdbestuur.
- Wondvraag.

De Secretaris,
J. A. SOETENS.

Van het Informatie-bureau:
(Heistraat 17, Den Haag).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN
STAATSDIENST.
voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in
Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN
kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-
KONG, SOERABAIA, KOBÉ en SAN FRANCISCO.
Geregeld stoomvaartdiensten tusschen
Nederlandsch Indië, China en Japan.
JAVA-PACIFIC LIJN
(onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
Handelrijksche dienst tusschen Ned.-Indië
en San Francisco.

ROTTERDAMSCH LLOYD
Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM 21
Geregeld MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL
LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
 2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

Wed. G. STREITWOLF
 Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

**GUMMI SPONSEN
 SPONSEN ZAKKEN
 BADMUTSEN**

151

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST
 van Amsterdam via het Suezkanaal naar SARAWAK,
 BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA,
 SEMARANG en SOERABAJA.

VOLKS UNIVERSITEIT

Leergangen op elk gebied van Wetenschap

WORDT LID Steunt met uwe bijdrage

's GRAVENHAGE SECRETARIAAT HOEGENIEUWSTRAAT 4

Opzichter werkplaats voor afd. rijtuighouw, smederij, instrumentmakerij,
 Opzichter voor opnamen, aanleg en weg en werken.
 Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
 Beheerder van groote stations,
 Onderbeheerder van groote stations,
 Treindienstleider,
 Technicus voor electro-zwakstroom.
 Scheikundig ingenieur ten behoeve van 's Lands mijndiensten.
 Deskundige voor de potten- en pannenbakkerij.
 Scheepsbouwkundig ingenieur bij het marine-etablissement te Soerabaya.
 Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
 Electro-technisch ingenieur,
 Electro-technisch ambtenaar 1ste klasse,
 Electro-technisch ambtenaar 2de klasse,
 Adsp.-electro-technisch ambtenaar,
 Telegraafopzichters 1ste en 2de klasse,
 Telefoonopzichters 1ste en 2de klasse,
 Instrumentmaker 1ste klasse,
 Instrumentmaker 2de klasse,
 Radio-technisch ambtenaar 2de klasse,
 Aspirant-radio-technisch ambtenaar,
 Radio-telegrafisten.
 Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.
 Onderwijzer bij het meer uitgebreid lager onderwijs.
 Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
 Gouvernements-accountant.
 Commissaris van politie 2de klasse bij de algemeene politie.
 Aspirant-commissaris van politie bij de algemeene politie.
 Hoofdagent der 2de klasse bij de algemeene politie.
 3de-officieren en leerling-werktuigkundigen bij de Gouvernementsmarine in Ned.-Indië.
 Bij de luchtvaartafdeeling:
 Vliegtuigmonteurs,
 Hoofdmonteurs,
 Vliegtuigmakers,
 Fotografen,
 Hoofdkeurmeester,
 Hoofdteekenaar of teekenaar-constructeur,
 Afschrijver,
 Laboranten voor het laboratorium voor materiaalonderzoek.

D. P. F. Mars, 1e Luit. Inf. O.-I., Salatiga, Officierskandidaat 20, f 5.—
 C. Horsman, Makelaar, Semarang, f 12.—
 F. M. L. van Blommestein, Administrateur Ond. Masaran Halte Masaran (O.-L.) O.-I., f 12.—
 Mr. J. C. L. Cambier, Lid i. d. Raad v. Justitie, Semarang
 A. C. Tobi, Controleur B. B., Hulppostkantoor, Soekarno Kendal O.-I., f 5.—
 D. Lamers, Onderwijzer 1e kl., leeraar K.W. III Schiedam, L. Nieuwstraat 103, f 5.—
 G. J. Korse, Commies P. T. en T. O. I., Amsterdam, Wierperzijde 146, f 5.—

Afschrijven.

A. Hartog Catz, Nijmegen, Oranjesingel 59.
 J. Hartog Elias, Nijmegen, Oranjesingel 47.
 P. van der Roest, Secretaris Gemeenteraad Buitenzorg.
 Mr. U. J. Huber Fzn., Voorzitter Landraad, Soemenop
 J. J. K. Barra, Ambtenaar, Paramaribo (overleden).
 D. C. Janse, Nijmegen, van Diemerbroeckstraat 1.

C. P. A. NICOLAI
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat. 177

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Adresveranderingen.

Mr. Bueno, van: Scheveningen, Neptunusstraat 14, naar: Tilburg, Gasthuisstraat.
 D. J. C. Kriebel, Contr. B. B., van: Menado, naar: Palembang.
 H. van der Mooren, Kap. Inf. O.-I. L., van: Den Haag, Hertoginnelaan 172, naar: Wijk bij Heusden, f 5.—
 A. J. C. van der Kuyl, 1e Luit. Mil. Adm. O.-I. L., van: Den Haag, Veenkade 50, naar: Bennekom, Molenweg, f 5.—
 A. van Holland, f 5.—
 Bwan Tjie Liem, Delft, van: Piet Heinstraat 28, naar: Leeuwenhoeksingel 5.
 R. A. Kaiser, Secretaris Surinaamsche Bank, van: Amsterdam, Tesselschadestraat 31, naar: Bloemendaal, Postweg 5, f 10.—
 H. L. van Amstel, Inspecteur Fin., O.-I., van: Katwijk aan Zee, „Huize de Teerling”, naar: Weltevreden, Dep. Financiën, f 5.—
 J. G. L. Houthuyzen, Den Haag, van: Laan v. Meerderweg 215, naar: Hotel Paulez.
 C. L. Blume, Contr. B. B., van: Deli Medan, naar: Weltevreden d.t.k. v. Dep. B. B.
 W. H. E. Scheurer, Contr. B. B., den Haag, van: Beekhuizen 516, naar: Eschdoornstraat 70.
 L. van Vuuren, Chef Encyclopaedisch Bureau O. I., van: Weltevreden, Laan de Bruyn Kops 20, naar: Den Haag, Prins Mauritsplein 15, f 2.50.
 J. J. Leys, wd. Directeur Landbouw W.-I., van: Paramaribo, naar: Ierseke (Z.-Beveland), f 5.—
 H. A. van Marle, van: Den Haag, Ten Hovestraat 89, naar: Bussum, Mecklenburglaan 89 (tijdelijk).
 Prof. Dr. J. J. van Loghem, Amsterdam, van: Vossiusstraat 23, boven, naar: Mauritskade 57.
 A. G. de Bruin, Oud Ambt. v. Chineesche Zaken, van: Den Haag, Haagweg 110, naar: Weltevreden, Dep. v. Financiën, f 5.—
 F. H. Greeve, Ass. Res., van Koepang O.-I., naar: de Scheveningse Hotel Kouwenhoven, f 2.50.
 P. J. Schmidt, Commies Redacteur Alg. Secretarie O.-I., van Amersfoort, Miereveldstr. 15, naar: Buitenzorg, f 5.—
 F. J. Nellensteyn, Den Haag, van: Schuytstraat 356, naar: Kranenburgerweg 3.
 N. Beets, Contr. B. B., van: Prambon, naar: Den Haag, Van Kenboschlaan 264, f 2.50.
 Th. Ketjen, ap. O.-I. B. D., Den Haag, van: v. Blankenborghstraat 21, naar: Waldeck Pyrmontkade 133, f 5.—

Mutaties van 23 Febr. tot 2 Maart 1921.

Nieuwe Leden.

C. F. Gits, Oud Kap. Art. O.-I., Den Haag, Suezkade 184, f 5.
 J. T. Sandberg, Voorburg, Koninginnelaan 21, f 5.—
 Gemeentelijke, tevens Districts Arbeidsbeurs, Dordrecht, (Abonnement) f 5.—
 G. Kruijs, Den Haag, van Imhoffstraat 5, f 5.—
 A. J. Wenting, Gezaghebber B. B., Bennekom, f 5.—
 D. N. Jacobs, Onderwijzer O.-I., Amsterdam, Koninginneweg 63, f 5.—
 J. Hogenbuhl, Haarlem, O. Groenmarkt 28, f 5.—
 J. R. Davyt, Onderwijzer O.-I., Rotterdam, 2de Pynackerstraat 20, f 5.—
 F. J. Noordhoek Hegt, Directeur Inst. Pasteur en Lands Koe-pokinrichting O.-I., Heemstede p. a. den Heer Mullemeister, f 5.—
 W. F. Bisschoff, 1e Luit. Inf. O.-I., Amsterdam, Vossiusstraat 16, f 5.—

KONSTINSTITUUT
De Scheveningsche Muziekschool
 Dir. JOSEPHINE WINTER
 Keizerstraat 23 - Scheveningen

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma
T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar:

De Indische Rijsttafel.
 Recepten van een Indisch Kokki.
 BEWERKT VOOR HOLLAND
 DOOR
FRANÇOIS BLOM,
 Schrijver van „De Moderne Kookkunst”
 3DE DRUK.
 Prijs: ingenaaid . . . f 0.75

Koninklijke West-Indische Maildienst
Amsterdam
Passagiersdienst
 naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

OLYMPIA THEATER
 Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521

**Vanaf Vrijdag als hoofdnummer:
 Een Overeenkomst.**

Amerik. Sentatie-drama in 5 acten.
De Edele Kamerdienaar.
 Comedie in 4 Bedrijven.
 In de hoofdrol de sympathieke Amerik. Acteur
FRED. WARD.

Zondag Matinée. Dinsdag niet rooken.

1921, N.
 ERLAN
 NST
 naar SABA
 AVIA,
 Officiersk
 Ond. Mas
 Semarang
 or, Soehar
 W. III sch
 sterdam, W
 Buitena
 Soemenep
 (leden).
 at 1.
 raat 14, na
 naar: Pak
 Den Haag
 en, f 5.
 L. van
 olenweg, P
 28, naar
 van: Am
 ndaal, Pol
 Katwijk
 en, Dep.
 Meerdere
 naar: Welte
 van: Beck
 I. van W
 n Haag, P
 : Param
 raat 39, na
 Vossius
 en, van
 ep. v. P
 naar: de
 arie O.-J.
 org, f 5.
 at 356, na
 en Haag, V
 Blankenb
 f 5.
 16
 gen

G. KERNER & Co.
 Opggericht 1890 te Soerabaya.
 ROTTERDAMSWEG 78 DEN HAAG
 Specialiteit in Indische Uitrustingen
 Filialen te Batavia en Soerabaya
 LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging OOST en WEST.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 nam.

BUREAU VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggaban“, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

* Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West“, Heulstraat 17 en de Firma **ANTONIUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk)
 Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
  2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
 Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
  - b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
    1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
    2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
 Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
  - c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkring en Vooruitzichten.
    - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
 Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
    - II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de, verbeterde druk).
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
    - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht)
    - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk).
 Prijs: f 0.75 per exemplaar en 0.04 frankeerkosten.
    - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
    - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk).
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
    - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
    - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
    - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk).
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
    - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
    - XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.
 Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.02.
 B.B. Beleed verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur (uitgezonderd Zaterdags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Kinderjuffrouw in Indië.
Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Dese inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.
 Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

LIJST VAN LEDEN DER VEREENIGING „OOST EN WEST“, DIE ZICH BESCHIKBAAR STELLEN VOOR HET GEVEN VAN PRIVAATLESSEN IN INDISCHE TALEN, STAATS- EN STRAFRECHT.

H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijnwijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
 E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
 J. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
 J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
 Th. BRONGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn betekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
 A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
 Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvordering. - Alg. Ind. vraagstuk.
 J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
 Personen, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, S r a g e n, res. Soerakarta, Java.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn
 = „DUINOORD“ =
 Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

De Haagsche Broodfabriek

„Theario“

Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
 met speciale afdeling
BANKE-BAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S ORGELS

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN

DEN HAAG
 BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

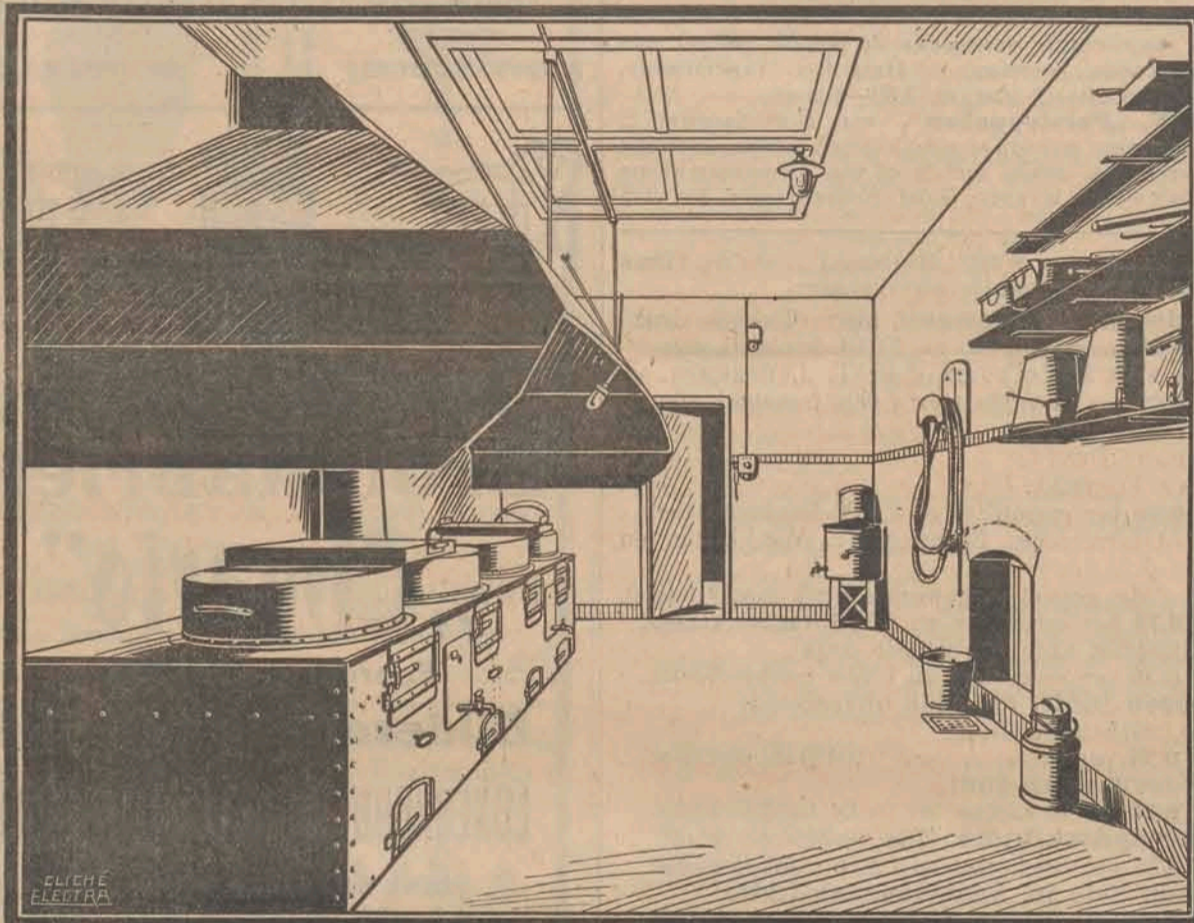
DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Centrale Vischbakkerij D. C. van Ewijck

TREILERSTRAAT bij de Visschershaven - SCHEVENINGEN - Interc. Tel. Sch. 1050

Gebakken Schelvisch - Schol - Wijting - Kabeljauw - Tong
Tarbot - Griet enz.

De visch wordt uitsluitend gebakken in de fijnste Delftsche Slaolie-Calvé. Talrijke tevredenheidsbetuigingen van de meest vooraanstaande families.

Deze inrichting is eenig in Nederland. - Geïllustreerde prijscourant gratis op aanvraag.

Modemagazijnen

van Bommel

Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

SPECIALITEIT

Handschoenen

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indië Archipel, in verbinding met Singapore, Penang, Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende examens en ambten, zooals Staatsexamen, M. O., Gemeente-administratie, Boekhouden. De opleid. geschiedt ook schriftelijk in Nederland en in de Koloniën met zeer goede resultaten. Prospectus en lijsten met namen en adressen van zeshonderd en veertig geslaagden worden op aanvraag gratis toegezonden door Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD.

Oranjeplein 102 - Den Haag

Telefoon 6225

Oudste en Soliedste Adres

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co 165
Groote Markt 4, DEN HAAG, Tel. 1974, Laan 2-4

- Manufacturen
- Witte Goederen
- Karpetten
- Loopers
- Ledikanten
- Bedden
- Dekens
- Matrassen
- Vitrages
- Gordijnen

Groote sorteering
Slaapkamer - Ameublementen

Opgericht Ao 1781

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Laatst uitgekomen

Voorjaarsstoffen

Dames- en Kinder-Confectie.

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Terenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubileren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.